

6. VI. 1935

LETO IX • JULIJ • 1935

Priložena je v platno vezana peta rodbinska knjiga: „Joe med pirati“ ali mehko vezana šesta rodbinska knjiga: „Veseli fant“. Ta knjiga, v platno vezana, bo priložena konec avgusta.

Sušak: Odsev mesečine na morju.
(Foto F. Fuis, Zagreb).

Somrak na našem morju.
(Foto Lenarčič, Split).

PRIJATELJ

PUCH

je mojstrski izdelek 35letne preizkušnje!

se odlikujejo po kvaliteti in zanesljivi konstrukciji!

ima miren in lahek tek!

ima vse svetle dele kromirane!

ima najmočnejšo zavoro vdelano na zadnji osi!

kolo kupi lahko vsakdo na ugodna mesečna odplačila!

IGN. VOK, Ljubljana

Tavčarjeva ulica 7.   Telefon 26-87

Podružnice: KRANJ, NOVO MESTO, CELJE, Miklošičeva c. 2.

Tri skodelice

*izborne
in
okusne*

dr. Pirčeve sladne kave

so vsakdanji zajtrk in malica našega Matička, Brede in tudi Janezka. Zato so močni in zdravi. Matere, dajte svojim otrokom samo domač izdelek, in ta je

Dr. Pirčeva sladna kava

O možeh in ženah

Žena, ki premišlja, ni popolna žena.

*

Normalni ženi manjka dar logike.

*

Zvitost je pri moškem veda, pri ženi nagon.

*

Pri igri ljubezni napravi zvižča iz moškega previdnega igralca, iz ženske pa predrzno igralko.

*

Samo takrat, kadar ženska ne ve, da misli, je mogoče uganiti, kaj misli.

*

Največja smola ženske je v statistično dokazanem dejstvu, da je več žensk na svetu kakor moških.

*

Če bi imeli vsi moški samo po eno ženo — kakšna nesreča bi bila to za ženskel

*

Pogosto se mož in žena ne razumeta, ker se ljubita. Še pogosteje se mož in žena ljubita, ker se ne razumeta.

*

Ni res, da bi se ženska prej postarala kakor moški. Fiziologija nas uči nasprotno.

*

Večna ljubezen je lenoba duha ali pa navada telesa.

*

Medeni tedni so za zakon to, kar je prvo dejanje drame za občinstvo. Če prvo dejanje propade, gre v dramo vse narobe.

*

Moški spozna šele tedaj, da je star, ko se prepriča, da ga ženske več ne marajo. Ženska spozna šele tedaj, da se je postarala, ko se prepriča, da ne more več ljubiti.

*

Ženska je prepričana, da jo moški ljubi, še preden je moški prepričan, da jo res ljubi.

*

Nobena ženska, ne najbolj nezaupna, ne najbolj izkušena, ne najpametnejša ne razume natanko, v kakšnih okoliščinah in na kakšen način ji utegne postati moški nezvest.

*

So tudi moški, ki se nikakor ne morejo odreči določeni ženski. Dekleta, ki si jih taki moški zažele, imajo lahko igro: če nočejo biti njih ljubice, postanejo njih žene.

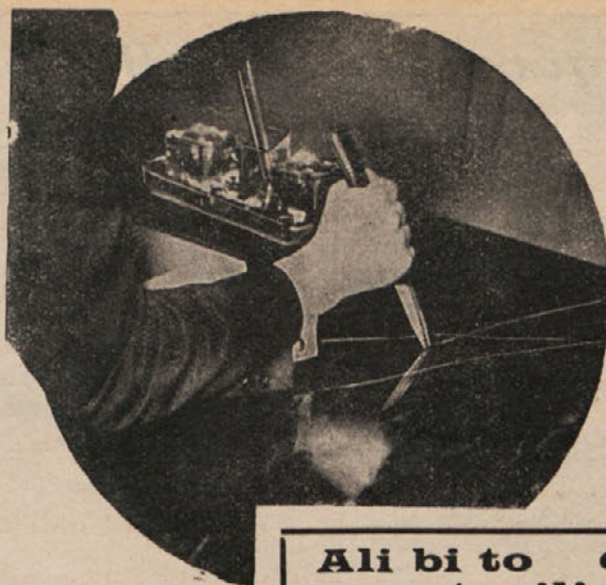
*

Pri moškem in ženski je zakon oborožen mir, ločitev pa razorožena vojna.

*

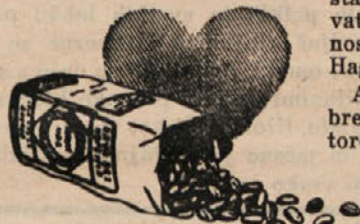
Mož laže ženi, ker ve, da nima prav. Žena laže možu, ker misli, da ima prav.

*

Ali bi to storili ?

Ne, in prav imate. Kateri pametni človek bi na ta način uničil dragoceno pisalno mizo? Toda koliko jih je, ki dan za dnem upropaščajo najdragocenejšo, kar imajo — svoje lastno telo, n. pr. s tem, da mu vsiljujejo dražila, ki škodujejo že itak s trdim delom izmučenemu organizmu. Kava je dobra. Če jo pa pijete zvečer, Vam čisto nagaja pri spanju ali kako drugače. To je posledica kofeina. Vsak zdravnik Vam lahko pove, kako škodljivo je pretirano uživanje kave za preutrujeno srce, slab želodec, živce, ledvice in druge organe. Mirno pijte kavo, pijte pa kavo Hag, ki je pristna zrnata kava z najboljših plantaž sveta, ki pa je neškodljiva. Škodljivi kofein je odstranjen. Drugega nič. Okus in aroma sta brez primere ter ju uživajte v njuni popolni izvirnosti, ker se prodaja kava Hag vedno sveže pražena.

Ali ste utrujeni in zbiti, brez energije? Poizkusite torej kavo Hag in ne bo dolgo, pa se boste hitro počutili čisto prerojeni.

„Počutil sem se tako slabo, da nisem mogel delati. Pa sem pričel piti kavo Hag, in že po nekoliko tednih sem zopet dobil apetit in delavnost.“

36.247 zdravnikov se ne more motiti.

Če toliko domačih in tujih zdravnikov, med njimi osebnosti svetovnega slovesa, priporoča kavo Hag, potem smete zaupati njihovemu nasvetu. Če Vas zanima številna medicinska strokovna literatura, ki jo v teku let izšla o kavi Hag, Vam prav radi pošljemo njene izvlečke. — Kava Hag d. d., Kaptol 10, Zagreb.

KAVA HAG VARUJE SRCE IN ŽIVCE!

Noben pravi umetnik ni ljubil svoje žene bolj kakor svojo umetnost.

*

Moda, ki sili ženo, da več razkriva kakor skriva, je sovražnica seksualnih odnosov med moškim in žensko. Kajti eden glavnih pospeševalcev teh odnosov je radovednost.

*

Če se gleda ženska v ogledalu, misli več na druge ženske kakor na moške.

*

Največji možje v politiki, umetnosti ali znanosti so najmanjši v ljubezni.

*

Nobena res lepa ženska bi ne smela zaupati ljubezni, ki jo vžiga pri moških. Ta ljubezen je le prepogosto samo bežna, ker nastaja v upanju in poizkušanju moškega, da bi utešil svojo ničemurnost in se potem lahko bahal s svojo osvojitvijo.

*

Moški, ki ljubi žensko, pa si je ne poizkuša pridobiti, je kakor vojaški

ubežnik. Ljubezen je domovina, za katero se je treba boriti.

*

Če bi bilo mogoče brati v srcih ljudi — koliko nerazumljene ljubezni bi našli v njih!

*

Za zakon godna dekleta vedo vse, o čemer pravijo, da nič ne vedo. Toda kdaj in kako so vse to zvedela? To je večna uganka.

*

V ljubezni vse besede slovarja ne morejo povedati tega, kar lahko povesta samo en poljub ali stisk rok.

*

Ljubezen je lahkoverna — to je dejal že Ovid. In on je tudi povedal, da je trajnejša tista ljubezen, ki jo podžiga nezaupnost. Če združimo obe misli — ki nista tako daleč vsaksebi, kakor bi na hitri pogled sklepali — pridemo do sklepa, da mora biti lahkovernost le zmeraj večja kakor nezaupnost.

*

V gore *Na morje*

Z ORAHOL^{OM} RAVE

edino pristno, zajamčeno na rastlinski osnovi, iz domačih žlahtnih sirovih napravljeno orehovo olje — preprečuje solnčne pege, čisti polt, izravnava gube, varuje pred solničnimi opeklinami, pospešuje delovanje kože, ji daje temno barvo in zdravo svežost. Originalna steklenica Din 7 50 v lekarnah, drogerijah in parf. merijah.

Nikar ne zaupajte ljubezni, ki je zrasla iz hvaležnosti ali sočutja. Taka ljubezen je lahko zelo vzvišena, zelo plemenita, toda zmeraj je hkratu le nezavedna, lepa laž.

*

Sramežljivost je v bistvu laž. Toda brez te laži bi ne bilo prave ljubezni.

*

Flirt je prazna ljubezen brez vsebine. Ljubezen brez opoja, brez zamaknenosti, brez neodločnosti, brez nezvesti, brez naklonjenosti, brez obljub, brez pravic, brez dolžnosti. Flirt je izrabljanje časa. Flirt je izum Amerike, kjer imajo ljudje smisel za praktičnost, ki je sovražnica ljubezni. V ozračju, kjer ljubezen še kaj velja, lahko še malo deluje na flirt, toda če flirt v tem ozračju uspeva, počasi ubije ljubezen.

*

Nobena ženska, najsi bo še tako odlična, ne more biti privlačna, če neprijetni duh od potu izpod pazduhe odbija ljudi. Samo če redno uporablja Odorono, se vsaka ženska lahko zanese, da je tega rešena.

Odorono predpisujejo zdravniki in ga povsod priporočajo.

Dve vrsti sta — «Regular» za daljšo uporabo, ki Vas varuje nekaj dni — «Instant» za hitro in bolj pogosto uporabo. Ravnajte se po navodilih, ki so napisana na vsaki steklenici.

ODO-RO-NO

Generalni zastopnik: M. NEUMANN,
parfumerija na veliko,
Zagreb, Boškovičeva ulica 44.

Žensko, ki rada joka, si moški prej osvoji kakor žensko, ki se rada smeje. (B. R.)

Ob petkih in svetkih lahko pripravljajš «Jajnine». Primerne so k vsaki omaki. Pripraviti se dajo s se-sekljanimi ostanki pečenke, klobase, s salato, fižolom ali kot vloga v postno in mesno juho. Jajnine požlahtnijo vsako jed.

Znamenit tenorist, ki je slovel zaradi svojega lepega glasu in svoje neizmerne neumnosti, je nekoč sprejel prijatelja. Dolgo mu je pripovedoval o svojih uspehih na odrih in pri ženskah, o bajnih honorarjih, ki jih prejema, o svojih verskih idealih, o svojih življenjskih nazorih, o svojih načrtih in o svoji turneji v inozemstvo.

«Zdaj, dragi prijatelj, pa še ti kaj povej o sebi,» je naposled končal, «kako ti je snoči v operi ugajal moj glas?»

VEČ KO 40 SNOVI DAJE KAVI OKUS IN VONJ.

Zakaj vendar gre tako izredno v slast skodelica kave? Odkod povzroča kava tako prijeten občutek naslade?

Dandanes vemo, da prihaja to od tako zvanih kafeonov, ki pri praženju sirovih kavnih zrn razvijajo okus in vonj, zaradi česar imamo kavo tako radi. Kaj pa so kafeoni? Na to vprašanje ni lahko odgovoriti. Znanosti je doslej uspelo dognati le to, da daje velika množina kemičnih snovi skupaj sestavino okusa in vonja. Toda znano je samo 40 teh snovi, medtem ko se drugi del ni mogel natančno ugotoviti. Zato tudi še ni uspelo, napraviti na umeten način vonja kave.

Kafeoni pa naj se ne zamenjajo s kofeinom. Kemična struktura in fiziološko učinkovanje te snovi je zelo dobro znano, enako tudi dejstvo, da kofein nima nikakršne zveze z močnim okusom in prijetnim vonjem kave. Kdor po kavi ne more spati ali čuti močno bitje srca, nervozen nemir, povečani pritisk krvi ali druge neprijetne motnje, naj to pripiše edino učinkovanju kofeina. Zato pa je tudi brezkofeinska kava Hag tako priljubljena in slovita. Kava Hag ima vse prijetne lastnosti naravne kave, vendar popolnoma izključuje mnogokrat neprijetne posledice kofeina. Mnogo tisočev zdravnikov iz vseh kulturnih krajev sveta priporoča uporabo kofeina oproščeno kave Hag.

Proti debelosti

uporabljajte neškodljive

SLATINSKE TABLETE
za hujšanje,

sestavljene iz naravnih mineralnih soli in rastlinskih ekstraktov.

Proizvaja: apoteka

MR. BAHOVEC, LIUBLJANA

V vseh lekarnah 100 tabl. Din 46.—,
200 tabl. Din 74.—.

Reg. No. 142/3 od 10. VII. 34.

Zdrav kraj.

Družba izletnikov počiva v nekem kraju. Eden izmed njih vpraša domačina:

«Povejte mi, ali je vaš kraj zelo zdrav?»

«Pa še kako! Ko smo hoteli blagosloviti novo pokopališče, smo morali najprej enega ubiti, da smo sploh mogli napraviti pogreb.»

Električne baterije
za žepne svetilke
in anodne baterije
znamke

Penkala

trajajo dolgo zaradi
velike kapacitete
za regeneracijo.

*

Zahtevajte samo
baterije Penkala!

Dober odgovor.

Neki bogat Parižan se je dogovoril s slikarjem Whistlerjem, da ga bo naslikal za 30.000 frankov. Ko je bila slika narejena, je Parižan ni maral plačati, češ da je imel Whistler z njo premalo dela. Zadeva je prišla naposled pred sodnika, in ta je vprašal trgovca:

«Ali je bila slika slaba?»

«Ne, nasprotno, prav dobra.»

«Ali je na njej kaj takega, kar vam ni všeč?»

«Ne.»

«Ali ste se morda dogovorili za večjo sliko?»

«Ne, nič takega ni, gospod sodnik. Slika se mi zdi predraga. Gospod jo je delal dve uri in hoče zdaj zanj trideset tisočakov.»

«Malo draga je res,» je dejal sodnik, potem pa se je obrnil k slikarju in mu rekel:

«Dragi mojster, povejte mi po pravici, koliko časa ste potrebovali, da ste napravili to sliko.»

«Dve uri — in trideset let.»

In sodnik je obsodil Parižana, da mora sliko plačati.

Obletnica.

Mož je prinesel ženi za šestnajsto obletnico poroke blago za svileno obleko. Krotko, skoraj ponižno, je položil blago na mizo in čakal na učinek.

Gospa je dostojanstveno dvignila naočnike, zavihnila nos in začela blago ogledovati.

«Kavalir pa nisi... To naj bo darilo za obletnico? Obleko bi mi moral tako in tako kupiti, ker stare ne morem več nositi. No, in iz potrebe si napravil krepost in mi kupil blago za obletnico. Veš, umazanec si...»

Mož je začutil v ustih trpek okus. V srcu je kar kipel od besnosti, in da bi svojo jezo premagal, je vzel svinčnik v roke in začel nekaj čakati po robu časnika.

Žena se je zadrila:

«Kaj pa čečkaš po listu! Drugi bi ga tudi še radi brali.»

«Nič, samo računam, koliko let sva že poročena.»

«In zato potrebuješ papir in svinčnik? Danes je šestnajst let, kar si me vzel...»

«Res... šestnajst let... Vidiš, če bi te bil pred šestnajstimi leti ubil, bi bil zdaj že najmanj leto dni prost...»

Naglo sodišče.

V vsaki vojni je bilo dosti ljudi, ki so v njej samo služili. Zlasti dobavitelji. V zadnji japonsko-kitajski vojni so na primer dobavljali nekateri kitajski veletrgovci svoji armadi samo ničvredno robo. Puške, s katerimi se je dalo delati vse, samo streljati ne. Uniforme, ki so se parale in trgale, ko so jih vojaki prvič nataknili. Čevlji s podplati iz lepenke.

Vlada je zagrozila dobaviteljem s hudimi kaznimi. Toda pomagalo ni nič.

Naposled se je vrhovno vojno poveljstvo odločilo, da bo postavilo take dobavitelje pred naglo sodišče.

Kantonski trgovec Hi-šen-li je dobavil vojski slabo robo. Prijeli so ga in ga obsodili na vislice.

Že v zgodnjem jutru po obsodbi so vlekli Hi-šen-lija na morišče. Po kratki molitvi mu je krvnik nataknil zanko okoli vratu.

Potem je pahnil obsojenca z lestve. Ljudje, ki so bili priče, so se v grozi obrnili stran. Telo je obviselo in zdajci... zdajci se je vrv utrgala in z glasnim krikom je priletel Hi-šen-li na tla.

Zadevo so preiskali in dognali, da je vrv dobavil vojni dobavitelj Hi-šen-li.

Odgovor Abrahama Lincolna.

Veliki ameriški državnik Abraham Lincoln je imel navado, da je odgovarjal na nerodna vprašanja z anekdotami. Ko je ob koncu suženjske vojne prodrla vojska severnih držav na jug, je vprašal general Grant Lincolna, ali naj poizkusi ujeti predsednika južnih držav Jeffersona Dawisa, ali naj ga pusti, da pobegne. Namesto odgovora mu je povedal Lincoln zgodbo o

2 znanki v znamenju napredka!

Napredovati, preiskati in izboljšati, kar že imamo, to je znamenje našega časa. S pomočjo znanstvenih dognanj se je posrečilo ustvariti oba Elida Special Shampoona, Kamilošlor za plave lase in Brunetašlor za kostanjeve lase, v novi sestavi: brez alkalija. Na novi osnovi se dosegajo boljši učinki.

Tu ekstremen primer, kako deluje alkali na lase (80 krat povečano). Alkali napne lase, načne njih luskinasto rožnico, jo naredi hrapavo in jo rad poškoduje. Zato postane alkali sčasoma škodljiv in je dostikrat vzrok, da postanejo lasje krhki in da se dajo težko česati.

Ta las (80 krat povečan) je opran z Elida Special Shampoomom. Zato je gladek in enoličen. S tem Shampoomom je preprečeno, da se lasje napno in da postanejo hrapavi, preprečena je tudi tvoritev apnenega mila na laseh, ki jih napravi krhke in jim jemlje lesk. Zato je tudi vsako poznejše izpiranje s kakim posebnim sredstvom nepotrebno.

Uspeh je tale: kvarnih posledic alkalija ni več — brez vsakega poznejšega izpiranja postanejo lasje lepo bleščeči in mehki, se dajo lepo česati in ohranijo dalje časa kodre!

ZA
PLAVE
LASE

KAMILOFLOR

ELIDA SPECIAL SHAMPOO

BRUNETAFLO

ZA
KOSTANJEVE
LASE

nekem Ircu, ki se je obvezal, da ne bo nikoli več poskusil alkohola. Nekega soparnega dne je prišel Irec žen v neko gostilno in prosil za kozarec limonade.

Gostilničar ga je vprašal, ali bi ne smel kaniti v limonado nekaj kapljic žganja.

Po teh besedah mu je Irec šepnil:

«Toda storiti morate tako, da jaz tega ne bom opazil.»

Ce še ne veš

Film na gramofonski plošči.

Neki ameriški inženjer je nedavno izumil novo filmsko aparaturo, ki bo pomenila po mnenju strokovnjakov prevrat v filmski industriji. Posrečilo se mu je namreč spraviti ves film na eno samo okroglo stekleno ploščo, ki ni nič večja od navadne gramofonske plošče. Seveda bodo slike na platnu dosti manjše od dosedanjih.

Filmska plošča se bo vrtela prav tako kakor gramofonska, le da bo namestu gramofonske membrane močan filmski objektiv (leča). Ta objektiv bo prenašal slike, ki se bodo vrstile v krogu, na platno na steni. Tam se ne bo nič poznalo, da so slike projicirane na drugačen način kakor pri normalnem filmskem aparatu.

Zelo verjetno je, da bodo novi izum tako izpopolnili, da bodo v bodoče izdelovali vse pozitivne filme samo na steklenih ploščah in jih potem tudi reproducirali po sistemu gramofona.

Lokomotiva brez ljudi.

Že dolgo so v Ameriki poizkušali voditi vlake iz velike daljave. V Santa-Féju so nedavno napravili nove poizkuse, ki so potekali zelo uspešno. Vlak s šestimi vagoni in lokomotivo, opremljeno z raznimi preciznimi stroji, so spravili v tek iz daljave 20 kilometrov. Vlak je prevozil 12 kilometrov dolgo progo z menjajočimi se hitrostmi.

Polet v višino 30.000 metrov.

Profesor Piccard, ki se je prvi upal poleteti v stratosfero, misli spomladi spet poleteti v višave. Priti hoče 30.000 metrov visoko. V Švici je preiskal teren, kjer se bo spustil pod nebo, zdaj pa že proučuje vse tehnične možnosti in se ukvarja s pripravami za vzlet.

Kdo ima največjo zbirko znamk na svetu.

Po vseh evropskih deželah je dovolj zbiralcev znamk, toliko kakor v Angliji pa najbrže nikjer. To pa brzokone zaradi tega, ker je angleški kralj lastnik največje zbirke znamk na svetu. Pred nekaj dnevi pa smo brali, da jo je podaril svojemu četrtemu sinu Juriju, ki se je mudil zadnje poletje v Bohinju, kot poročno darilo.

Poslužujte se vložkov za čevlje!

Temeljito in poceni negujete svoje noge s higienskimi

SETA vložki.

Idealno in pomirljivo sredstvo proti bolečinam na nogah. Vsrkava znoj in vlago, varuje čevlje in nogavice.

PREDILNICA ŽIME
VILKO MASTERL

Stražišče pri Kranju Dravska banovina

✱

izdeluje najfinejšo žimo za žimnice, otomane, fotelje, divane itd. Največja izbira raznih vrst žime za tapetnike in sedlarje.

✱

Vzorci franko in brezplačno! Cene nizke!

Kadar gre v poletni vročini termometer kvišku,

pada veselje do dela in življenja. Skodelica hladne Ovomaltine je takrat pravo odrešenje, ker osveži telo in da organizmu novo veselje do življenja in novo telesno moč. Ovomaltine pa ne osvežuje samo telesa, ampak ga tudi hrani in krepi.

V hudi vročini uživajte za zajtrk in južino hladno Ovomaltine.

Hladna Ovomaltine se lahko in hitro pripravi v čaši Ovomix, ki je v ta namen nalašč pripravljena in ki ima še to prednost, da je v njej prirejena Ovomaltine veliko okusnejša.

hladna
OVOMALTINE

Čaša Ovomix se dobi povsod, kjer se prodaja Ovomaltine, za Din 10.—.

V vročih poletnih dneh lahko uživamo Ovomaltine ne samo za zajtrk in južino, ampak je tudi čez dan, če jo shladimo na ledu, osvežujoča pijača.

Najdaljša železniška proga na svetu.

Zdaj še ni dogotovljena, pač pa bodo vozili po njej brez presedanja že čez dve leti. Dolga bo 17.000 kilometrov in bo vezala London s Hongkongom na Južnem Kitajskem. Potnik bo premeril to ogromno razdaljo v 17 do 21 dneh, kar res ni mnogo, če pomislimo, da je proga skoraj tako dolga kakor pol polutnika. Vagoni bodo opremljeni z vsemi udobnostmi, ki si jih moremo misliti. V vsakem vlaku bo tudi kino,

PRIJATELJ

ILUSTRIRANA REVIJA ŠTEVILKA 7 JULIJ 1935 LETO IX

Pred zaletom v vodo

*Lahke
poletne obleke*

so hitro sveže o-
prane — vzemi
samo LUX!

nikoli
odprt

LUX

pristen samo v tem zavitku

A N T O N I N G O L I Č :

Mlada leta

(Nadaljevanje.)

Da, pisati mora domov in Marti!

Šel je preko ulice in kupil dve dopisnici.

Na pošti pa je napisal:

«Izpit sem napravil prav dobro. Čez nekaj dni pridem. Vaš Tine!»

Na drugo pa:

«Pravkar sem diplomiral. Vložim prošnjo za službo in pridem konec tedna. Tebe in Martico poljublja Vajin Tine!»

Ko je oddal dopisnici, mu je postalo kar laže. Stopil je v trgovino nasproti in si kupil čokolade. Potem pa je krenil proti Tivoliju.

Njegove misli so postajale jasnejše.

Začetek je!

Da, začetek nečesa novega!

Martica bo lahko razgrajala, kolikor ji bo drago! Nič se ji ne bo treba ozirati na «očo», ki študira v sobi in hoče miru. Marta ne bo hodila več po prstih okoli njega, ne bo več žalostna, ker ima tako malo časa zanjo. Ne bosta se več sprla in prepirala. Ne bo več tistih strašnih ur, ko bi bil najrajši zgrabil knjige, jih pognal v ogenj, sam pa odšel, da bi ga ne bilo več nazaj.

Marta ne bo več služila, ne bo se več jezila, ne bo žalostna, ker se jim godi tako slabo. Sedaj bo kmalu on gospodar, zaslužil bo, da bo Marta lahko ostala doma, gospodinjala in se igrala z Martico. Doma bodo veseli in ponosni nanj. Tašča se bo pomirila. Vse bo drugače. Ne bo ga več sram pred tovariši in Potočani! Ne bo več živel na Oglenšaku, vsi trije bodo odšli v mesto!

Sedaj bodo šele začeli živeti.

Tine, Marta in Martica!

Posebno on! O, kako je živel zadnji dve leti! Samo v knjigah je tičal, za nič se ni brigal, redko je šel v gledališče ali v kino. Hotel je čimprej končati študije. Ko pa je bil na Oglenšaku, ni videl včasih po ves teden nikogar. Samo Marto, Martico in služkinjo Marijo. In komaj je zaprl knjigo, že ga je čakala Marta:

«Sedaj pa bodi samo moj!»

In jo je moral objeti ter ji pripovedovati kaj lepega, čeprav mu je bila glava težka in trudna. Če pa ni, mu je užaljeno očitala:

«Ves dan tičiš v knjigah, zame pa se ne brigaš! Ali so ti knjige res dražje od mene?»

Odkar sta pa dobila pred dobrim letom in pol Martico, je bilo še huje. Stanovali so v tisti mali sobici tam ob cerkvi in Tine ni imel kje študirati. Pa tudi potem, ko so se preselili v majhno viničarijo s kuhinjo in sobo, ni bilo mnogo bolje. Če se po deseturnem študiju, med katerim ga je neprestano motilo govorjenje iz kuhinje, ni mogel zabavati z Martico, pa mu je Marta očitala, da je nima rad. In še tisoč in tisoč stvari je bilo, zaradi

katerih sta se vedno iznova sprla. Izprva kot za šalo, potem pa vedno resneje.

Mogoče je bil tudi on kriv, toda saj vendar ni mogel pustiti knjige in se vdajati sanjarjenju. Da, prve mesece po poroki se je, toda potem je prišlo vanj toliko volje do dela, da je bil najsrečnejši pri knjigah. In bilo je še nekaj drugega. Tovariši so se neprestano šalili z njim in tudi sam je čutil, da je njegov položaj nekoliko nenavaden, zato je hotel, čimprej končati, da dobi službo in postane on tisti, ki bo prinašal v hišo denar. Marta pa tega ni razumela. Hotela je, da bi ji zvečer ure in ure pripovedoval lepe stvari, ko je bila njegova glava po deseturnem študiranju polna letnic in imen. Hotela je, da ji iz Ljubljane še vedno piše po dve dolgi pismi na teden. Če vsega tega ni storil, pa molk, užaljenost, očitki in celo solze.

In vedno in vedno je tožila nad Oglenšakom. Da, res je hudo zgoraj, posebno prvo leto je bilo, ko nista smela niti domov, ker sta se tako na skrivaj in nenadoma poročila. Lužarica ni mogla dolgo videti Marto in še manj Tineta. Toda potem se je vendar izboljšalo. Šolo so razširili v trirazrednico, prišel je novi upravitelj z ženo, ki je bila učiteljica. Preselili so se, si najeli služkinjo in vse je šlo po sreči. Res, denarja ni bilo, ker je Tine dobival od doma komaj toliko, kolikor je sam porabil, v vseh treh letih si Marta ni mogla kupiti niti ene obleke, toda kako pa je njemu bilo, ko je tu v Ljubljani jedel samo po dvakrat na dan, študiral vse dneve in tičal v svoji sobi; ko pa je imel kaj počitnic, je odšel na Oglenšak in se ni ganil iz tiste male hišice! Ko je kljub vsemu napravil po vrsti izpite in sedaj po treh letih končal!

Toda sedaj bo tega konec! Saj se imata kljub vsemu rada! Če je mesec dni ne vidi, vse drhti v njem, ko se odpelje k njej. In nekaj dni se niti ne gane od nje. In ona, kako je srečna in vesela! Sedaj pa ju ne bo nič več ločilo, sedaj bosta res začela živeti, lepo živeti!

Tine se je vrnil v mesto. V srcu mu je bilo toplo in lepo. Tri mesece že ni videl Marto.

V petek je oddal prošnjo za državno službo.

«Nič ne moremo obljubiti. Mnogo jih čaka. Vaša prošnja je dvajseta. — Sicer pa, kakšno stroko imate?»

Tine je povedal in še razložil, kako je z njim.

Gospod je iztegnil roko po pisalni mizi:

«A tako! Slavistov potrebujemo. Nekaj jih bomo jeseni na vsak način nastavili. Gledal bom, da boste tudi vi med njimi.»

Tine se je zahvalil in šel.

Sedaj pa do jeseni sam praznik!

«Tine, čakaj!»

Tine je obstal; iz trgovine je prišla Lužarica.

«Dober dan!»

«No, kako je bilo?» Lužarica je segla Tinetu v roko.

«Prav dobro!»

«Sedaj si torej profesor. Čestitam!»

Lužarica se je ozrla po vasi. Tine je hotel dalje.

«Stopi malo k nam, domov boš že še prišel.»

Odvedla ga je v obednico in venomer izpraševala, ali so bili profesorji strogi, kako je s službo in kdaj pojde k Marti.

«Kar jutri se odpelji, saj veš, da ji je dolgčas.» Prinesla mu je potic in vina.

«Jej in pij. Spekla sem ti potico, da si jo lahko poneseš s seboj. Tudi gnjat ti bom dala. Saj zgoraj itak nimata ničesar. Tako smo vendar dočkali konca! Marta se mi je že res smilila. Mnogo je morala pretrpeti. Nič lepega ni imela od življenja. A sedaj bo bolje. Še nekaj mesecev, pa bo gospa profesorjeva.»

Tedaj je pozvonilo v trgovini. Lužarica je odhitela, Tine ji je sledil in se poslovil ter zavil na domače dvorišče.

Brnenje strojev ga je najprej pozdravilo. Potem pa mati, ki je prav tedaj stopila na prag.

«Bog daj, mati!»

«Bog daj!»

Mati si je obrisala roke v predpasnik in stopila s praga. Tine ji je segel v roko.

«Sedaj je končano, mati!» je dejal sproščeno.

«Da je le šlo po sreči.»

Stopila sta v kuhinjo.

«Fižol imam in solato. Saj veš, kaj večerjamo pri nas.»

Tine je večerjal, mati pa je pripravljala večerjo za ostale in mu tožila, kako imajo letos malo dela in še za to, kar napravijo, ne dobijo denarja. Oče pa je spomladi razširil delavnico in kupil nov skobeljni stroj. Čemu le? Prostora je bilo dovolj in tudi strojev. Za stroj so še dolžni deset tisočakov. Dela in denarja pa od nikoder. Tako slabo jim še ni bilo. Hvala Bogu, da je Tine gotov. Jerica je v Mariboru in lepo zasluži. Saj je itak najbolje, da ostane pri svojem, za domača dela itak ni bila; v trgovini pa so vsi zadovoljni z njo. Sedaj naj še on dobi službo, pa bo dobro. Da bi se le Tonček bolj zanimal za mizarско delo, o veliki noči bo prost, pa še vedno hodi rajši z Drenovim Vinkom, ki se uči v mestu za mehanika, kakor pa z očetom. Električna ga bolj zanima ko les.

Tine je povečerjal. Ko je hotel vstati, je vprašala mati:

«Kdaj pa pojdeš tja gor?»

«Jutri popoldne.»

«Vidiš, Tine, ako bi bil mene ubogal, bi ti bilo drugače!»

«Saj sedaj je vendar najhujše mimo. Dobil bom službo, pa bo že šlo.»

«Pa ko bi bil sam, bi ti bilo laže.»

«Mogoče.»

Tine je vstal in odšel v svojo podstrešno sobo. Dve postelji sta ga pozdravili.

Tine se je okrenil k omari za knjige. Postavil je ob njej kovčeg na tla in ga odprl. Počasi je jemal iz njega knjige in zvezke in jih zdeval čisto spodaj v omaro. Naj počivajo v miru!

Potem je sedel na posteljo in gledal skozi okno. Kos sosedove strehe se je videl, vrhovi jagnedov in tam daleč Pohorje. Od onstran sosedove hiše je bilo čuti žago in mlin.

Da, če bi bil sam!

Vstal je in počasi odšel.

Stopil je v delavnico. Peter, ki je bil že pomočnik, in Ivan sta slonela ob skobeljniku in se nekaj pogovarjala, Lojzek in Tonček sta pometala in pospravljala. Tine je odšel v oni del delavnice, ki ga je bil oče spomladi prizidal strojni delavnici. Tu je stal nov skobeljni stroj. Tine ga še ni videl. Prižgal je luč nad njim, ga ogledoval in ga skušal spraviti v pogon.

Tedaj je pristopil Kotnik.

«Kajne, to je stroj!»

Tine mu je segel v roko. Kotnik pa je stopil k stroju in spustil vanj tok. Zabrnelo je, najprej tenko, potem vedno votleje, dokler ni hrumelo kakor iz globokega žrela. Kotnik ga je naravnal in spustil vanj desko. Zahreščalo je in vrglo oblance daleč naprej. Deska pa se je prikazovala na drugi strani bela in gladka.

«Poglej, kakšna je!»

Kotnik je ustavil stroj.

«Mati še vedno jadikuje. Letos seveda ne bo toliko zalegel, ker je manj dela. Pa časi se bodo izboljšali.»

Stopila sta iz delavnice.

«Ti si se torej dobro odrezal.»

«No, vidiš, pa si vedno pravil, da ne bo nič», se je nasmehnila mati, ko sta prišla v kuhinjo.

Kotnik se je smehljaj in sedel.

«Se pač vidi, da je moj sin.»

«Moj pa nič?»

«Tudi, ker se je oženil.»

«Kdo pa je bolj silil v zakon, ti ali jaz?»

«Kar tiho bodi, Ana, pa nama prinesi vina.»

Ana je smehljaje se prinesla vina, in Kotnik je natočil Tinetu in sebi.

Potem pa je kar naprej in naprej govoril.

Kako imenitno urejeno delavnico ima sedaj, najmodernejšo daleč naokoli. Seveda letos ni dela, splošna kriza. Sicer pa imajo še vedno kaj, nekateri pa so morali delavnice zapreti in delavce odpustiti.

Tine je pil hlastno in hitro. Dobro mu je delo, ko se je začelo okoli njega pozibavati, ko je očetov glas dobil čisto drugo barvo in je bila mati videti še bolj tiha in skromna.

«Jutri pa pojdemo na Bukovec v Matijev vinograd», je predlagal Kotnik.

Tine se je izgovarjal, da mora že jutri k Marti.

«Saj ti ne bo ušla. Vsi gremo, kar nas je pri hiši. Tudi Jerica pride.»

Ko je Tine odhajal v svojo sobo, mu je bilo, da bi se še vrnil in objel očeta in mater za vse, kar sta pretrpela zanj. Pa ni šel. Stopil je v sobo in sedel k oknu.

Ob cesti so svetile električne luči in zdaj pa zdaj je šel človek pod njimi. Zdaj pa zdaj je zalajal pes. Od onstran pa je pela žaga in godrnjal mlin.

O, sedaj bi vedel, kako veliko je to, če človek lahko sedi v mraku ob oknu in gleda brez skrbi na cesto, na električne luči in posluša žago in mlin!

(Dalje prihodnjič.)

Rad imam mlada neznana dekleta na potovanju.

Stojim v vagonu na hodniku in opazujem eno izmed njih. Angleško blago njene obleke je bogato in lahko, da mehko pada v gubah. Njena nogavica že ni več nikakršno pletivo, ampak le še rjav, večer blesk, ki je razpet na njeno nogo in jo obsenčuje. Pod pretvezo, da varuje lase od saj in neprijetnega železniškega vonja, je zavila glavo učinkovito in dobro premišljeno v lepo, živo barvo.

Sedi udobno in tako rekoč blaženo, in če je slučajno nihče ne gleda, čita površno kak roman. Kakor hitro jo pa kdo pogleda, je takoj zaposlena. Krilo mora priti neopazno v neki nered, telar mora dobiti navidez slučajno držo, obraz pa izražati brezskrbne, vesele misli. Iz vsega se mora videti, da za vaš pogled ne ve, ali pa da ve zanj, pa je ne zanima, ali da ji ni neprijeten. Le neumne goskice se oblačijo tako, da odbija ali vzbuja celo zaničevanje.

Gledam jo in uganem, kako se je, vozeč se od doma za mesec dni v svet, popolnoma iztrgala iz sredine, ki v njej živi. Prvi dan je spoznala, da postanejo sicer brezpomembni ljudje na potovanju važni, bližnji znanci pa nezanimivi. Ne more razumeti, kako je sploh mogla ceniti smehljaje in pozdrave, ki so jo z njimi obsipavali na promenadi v rodnem mestu. Izmotala se je iz svojih navad, malih dolžnosti in razmerij; popolnoma druga je, se ji zdi, nič je ne drži, nič je ne zadržuje, da bi si ne privoščila kakršnega koli doživljanja, če le ustreza njenim sanjam. Če jo pa natančneje opazujete, se vendarle prepričate, da je najbrže edina hčerka kakega zdravnika, da ima svojo lastno sobo, opremljeno deloma s pohištvom iz otroške sobe, z dvema oknom, ki gledata na vrt. Prav lahko bi jo presenetili in ji opisali, s čim se ves dan ukvarja, lahko bi ji povedali, ali je bila v samostanu ali v penzionatu, v katero plesno šolo je hodila in po čem hrepeni.

Vse to, zgoščeno v geste, razodeva ona z vrsto besedi, ki jih rabi, in z boječnostjo oziroma smelostjo, ki z njo nastopa.

S svojih potovanj prinaša drobne predmete, ki kokerirajo v njeni sobi, predmete novih nagnjenj, drobne izkušnje in toaletne skrivnosti. Ta potovanja v tujino so ji to, kar so ji bile v detinstvu pravljice. Njena fantazija se vname ob vsaki malenkosti, njeno oko se ne utruja, četudi neprestano gleda predmete, ki jo vznemirjajo. Nehote in zanimivo spaja svojo usodo z mnogimi ljudmi, ki vzbujaajo njeno radovednost na vlakcu, na ladji, v hotelu, da, celo z ljudmi, ki jih vidi za trenutek na cestah ali na promenadi, če jo zanimajo s kakršnokoli malenkostjo. Niti je ne opazite, pa ste vendar predmet njenih sanj in morda celo prvi člen v verigi njenega blagougodja in njenega hrepenenja, ki jo vzpodbuja k važnim odločitvam.

Niso vedno moški tisti, ki jim posveča svoje mladostno in živahno zanimanje. Neredko sedi dolgo zatopljena v vestno in razburljivo proučevanje elegantne dame, ki je v njeni bližini. Od klobuka in načina, kako ji sedi na glavi, od pričeske, ki ne sme biti drugačna pod takim klobukom, pa vse do nogavice v čeveljčku, od nasmeška do barvitosti njenega glasu, ki zna z njim zapovedovati ali se laskati, od brezpomembne kretnje pa do njene ubrane hoje — prav vse ujame in se pri tem tudi uči. Te elegantne svetovne dame, ki jih vidi od blizu, vzbujaajo v njej prav posebno veselje in jo tako rekoč omamljajo s pričakovanjem, z možnostjo, da bo tudi ona kmalu tako očarljiva.

Vendar se motite, če mislite, da zna stati samo pred izložbami in da ne hodi tudi v muzeje. Prav dobro ve, da je včasih tudi to potrebno, in njeno mlado oko se nič bolj ne navdušuje za razne barvaste tkanine kakor za platno, ki visi na steni, da vzbuja občudovanje, ker nosi ime svetovnega slovesa.

Hodi tudi v gledališče in je vsa prevzeta ob misli, da sliši čudovito glasbo v dovršeni reprodukciji. Srka vase hotelsko življenje z vsemi produkcijami svojega občutljivega in prilagodljivega telesa. Sedi ponoči v svitu svetilk pred kavarnami ter sanja ob največjem hrupu, leži na ladjah in sanja, sanja, koder gre in kjer stoji, pri tem pa gleda in opazuje. Med vožnjo skoraj vedno molči, je prav malo zabavna, skromna tovarišica, saj najde vsepovsod obilno žetev za svojo fantazijo. Skoraj nihče je ne opazi, za nikogar ni predmet zanimanja in hrepenenja, nihče je ne nadleguje z ljubeznivostmi, ona pa se neprestano razvija, ne da bi se tega zavedala. In čez leta postane morda nesrečna, ker je videla, kar jo je neprestano očarovalo in česar se je na potovanjih naučila.

Ko štirinajst dni tako potuje iz kraja v kraj, se ustavi z očetom ali materjo v kakem kopališču.

Na morski gladini leži težak, svinčen, bleščeč sijaj. Obale se lesketajo v zelenilu, nebo je nasičeno z bleščečo modrino in solničnim leskom, da ni mogoče gledati vanje.

Ona stopa v mlačno, mamljivo, skrivnostno zeleno vodo, oči ji je zastrla vznemirjenost, njen korak je negotov. Danes je namreč oblekla prvič triko. Brez vednosti bratove si ga je izvojevala pri materi.

«V kopalni obleki se tako težko plava. Lepi se na telo in se nabira med nogami. Brrrr!»

«Ne bodi nesramen, otrok!»

«Ali mama, kako moreš izustiti kaj takega? To je najgrša beseda, kar jih poznam; omejeno staromodna.»

Zdi se ji sedaj, ko da gledajo vsi njen triko. Še nikoli se ni tako odkritosrčno in tako dolgo sramovala. Kakor hitro pride do vode, se vrže vanjo tako hitro, da se udari na trebušček; mora zakri-

vija kakor škrljancu v zraku gostolenje. Od tega trenutka ji strežejo delikatno, ko da mora tako biti, in jo zabavajo s pritajeno strastjo; neprestano jo opazujejo, vsi jo razvajajo. Ne čuti se nikoli same, niti takrat, ko se spravlja v posteljo v svojem belem, lahkem negližeu; taka sede pred ogledalo, da se v njem ogleda. Mnogo je lepega na svetu, ali se ji zdi, da ni videla nikoli nič ganljivejšega od svoje slike v ogledalu, in ona bi se prav nič ne razburjala, če bi jo kdo takšno opazoval, skrit za zastorom.

Sedaj se kopa brez sramu v svojem črnem trikoju, in če leži v pesku ter opazi preveč neprikrito smel pogled, ga zavrne z očitajočim otroško brezmočnim pogledom. S takim nasmeškom spremlja kakršenkoli stavek, slučajen in brezpomenben, samo da zbudi iz zamaknjenosti gospoda, ki se je ne more dovolj nagledati.

Domov se vrne vsa rjava s fino in sijajno poltjo; dobila jo je v širokem, razgretem zraku, ki jo je božal, in v prijetni, mlačni vodi, ki jo je objemala. Njene roke, ramena in boki so bujnejši, zrelejši, razcveteli, s seboj pa je prinesla še nekaj onega lahkomišelnega razpoloženja in onega magnetičnega ozračja, ki ga je štiri tedne vdihavala.

Rč.

(Foto
Dr. B. Gužić
— Zagreb)

Otočiči
pred
Parastom

Da bo
rjava

čati. Ko se prikaže zopet na površini vode, sliši za seboj rezek moški smeh. Seveda se smeji tudi njen brat. Zato odplava hitro in neenakomerno, zbere vse svoje moči, da bi čim prej izginila izpred oči onim tam na obali. Od razburjenja jo obhaja slabost in bi se rada odpočila. Ozre se proti obali, ki je že zelo daleč; globočina zija pod njo in ji jemlje zadnje moči; navdaja jo z brezmejnimi strahom. Nenadoma butne ob nekakšen obroč, ki plava po vodi. Povzpne se nanj ter sede z obrazom proti soncu, s hrbtom proti obali. Sonce odseva na njenih golih rokah kakor na lakiranem lesu. Zdi se ji, da je s pomočjo tega obroča ušla smrti... Smrti od sramu... «Oh, kako nesrečna, neumna podeželska gos sem!» Ne upa se nazaj v vodo in bi poklicala brata na pomoč, če bi se ne bala, da bi zopet ne vzbudila pozornosti.

Končno se odloči. Ko gre iz vode, jo pokliče brat: «Lezi k nam, je še čas do obeda!» Poklical jo je kot svojo sestro, kajti bil je ponosen na opazke o njeni lepoti, ki jih je bil slišal. Ona pa nič ne odgovori, ampak se zmuzne v kabino, in ko zapre za seboj vrata, si oddahne. Ko potem sedi na ozki klopici, ki jo prav pošteno tišči, začne iznenada — jokati. Obraz tišči v roke, ki so oprte na kolena in neprestano z njih drse, da ne more niti mirno jokati. Joka zaradi vznemirjenosti, ker se je sramovala, in tudi, ker se ne upa sedaj pokazati. Nič več zaradi trikoja, ampak sedaj zaradi tega, ker so ljudje nedvomno videli, kako se je sramovala. Nič ni strašnejšega zanjo, neizkušeno, ko da se javno sramuje.

Obedovali so na vrtu. Brat je pripeljal s seboj tri gospode, ki so jo ogledovali pazljivo s tistim ljubeznivim, skoraj ganjenim pogledom, kakor pač opazujejo odrasli gospodje lepoto, ki se še ni razcvetela. Ta pogled vidi le telesno in površno in povzroči, da mlada deklica ni nič več tako težka in vase zaprta. Njeni gibi postanejo sami od sebe ljubki, harmonični, smeh se lahko iz-

Zakaj nisi poljubljal?

* **B**ilo je pol leta pred svetovno vojno. Takrat sem spoznal, da je filozofija prav tako nezanimiva kakor pravo in da izkratka ni s študijami nič več. Leta, ki sem jih posvetil univerzi, so bila zapravljeni, ni se mi več hotelo študirati, in tako mi ni ostalo nič drugega, kakor da si poiščem kak poklic. Prosil sem v državno službo in postal sem poštni pripravnik. Pridelili so me poštnemu ravnateljstvu v Trstu.

Posloval sem se od tovarišev, ki so mi zavidali morje, in odpeljal sem se, Nisem se rad. Bil sem Pražan in zrasel sem s tempom tega mesta. Imel sem prve literarne uspehe, udeleževal sem se političnih prask in v družabnem krogu tovarišev so se lahko prepodile žalosti mladih let.

S kvadratom oddaljenosti je raslo moje hrepenenje po Pragi. Kaj mi pomaga, če je v Trstu morje, ko pa tam ni veselega «Montmartra», vinarne «Pri Petričku» in kavarne «Uniona» z očetovskim Patero in poplavo umetniških revij. Smer mojih misli se lo morala zdaj ukriviti, zakaj odslej bom rasel pod drugim nebom.

Zdaj se mi je tožilo, zdaj spet nekaj upiralo v meni, ko smo se bližali Trstu. «Vsak trenotek zagledate morje,» me je opozoril z osebnim ponosom sprevodnik. Presedel sem se k nasprotnemu oknu in trmasto zrl na kraške ograde. Peklensko morje, vsak me opozarja nanj, in jaz bom tam zaklet bogve koliko let.

Zrl sem sovražno na male hiše tržaškega predmestja, ki so bile nalepljene na brežino. Nisem hotel videti morja, toda na ovinku sem ga vendarle zagledal. Morje je bilo res krasno. To ni bila slika, to je bila godba. Tem hujše zame, zakaj sklenil sem tajiti njegovo lepoto.

V pisarni me je moj predstojnik, boder Dunajčan, poučil o mojem delu ter mi dal prijateljsko tudi navsote za moje zasebno življenje:

«Kadar piha sirocco, ne hodite v mornarske krčme. Če pojdete k dekletom, bodite oprezni, tu je kakor v vsakem pristaniškem mestu mnogo bolezni. In v kavarno Stella Polare ne hodite. Tja hodijo italijanski anarhisti.»

Šel sem v to kavarno že prvi dan. Toda tudi če bi ne bilo jezikovne ovire, nisem imel upanja na zaupno prijateljstvo s temi simpatičnimi ljudmi. Mnogo Čehov je bilo tu pri civilni policiji.

Stanovanje sem našel visoko nad Rojanom pri češki rodbini. Bili so s Češkega, toda zdi se, da so bili z usodo zadovoljni, zakaj kupili so si hišico, h katere amortizaciji naj bi bil tudi jaz prispeval z najemu. Gospod je bil državni inženjer, menda ne prestar, toda njegov poklic je dal sivo barvo njegovi polti in duši. Bil je malobeseden in jaz sem se mu ogibal, ko sem videl, da ne ve, kdo je Franjo Šrámek.

Njegova žena, Ela, je bila drobno bitje, prav malo starejša od mene. Na njej je bilo nekaj ubranega od nasmeha do pomiga z roko v pozdrav, od tihega pogleda do pogovora o nevažni stvari. Njen botticellovski obraz je razoroževal, v njenih očeh je bil mir jutra.

Pa tudi z njo nisem mnogo govoril. Vračal sem se pozno domov, ves jezen, da je bil spet en dan izgubljen v tem trgovskem gnezdu. Pisati se mi ni ljubilo, prenehal sem čitati. Bil sem žalosten, da bom tu do smrti. V svojem življenju nisem videl mikavnosti. K delu se nisem mogel koncentrirati, zapadal sem brezdelju, ki me je dolgočasilo. Potikal sem se zvečer po ulicah in

vdihaval vonj skladišč in vse me je navdajalo z žalostjo in obupom. Celo ženske, ki sem jih srečaval in katerih kretnje so me razburjale. Sledil sem jim previdno, pijan od predstav in hrepenenja, ki sem o njem vedel, da se ne bo izpolnilo. Kdo bi me uslišal v tem tujem osredju? Italijanke, prezirajoče slovansko raso, Nemke, izolirane med svojimi, Slovenke, hrepeneče po zakonu.

Hrepenenje po katerikoli ženski se je izpreminjalo na vroči postelji moje sobe v hrepenenje po gospe Eli. Na doseg je nežno bitje, pošteno in modro, toda vendarle žena. Sklepal sem, da poizkusim že jutri vsaj zaupljiv pogovor za nadaljnjo akcijo. Toda jutro in mirni obraz Ele sta preplašila sanje in hrepenenje noči. Nisem imel npravnostnih pomislekov, toda nisem imel poguma, da bi riskiral razočaranje. Gotovo bi me zavrnili. Bil bi spet za eno iluzijo revnejši.

In tako sem moral nastopiti spet neveselo pot v urad in iz urada. Brez ljubezni, brez interesa, v mestu, ki je živelo samo trgovini, skladiščem in menicam.

Sarajevski atentat me je prebudil iz letargije, ohlapne mišice so se spet napele in duša je bila polna zaupanja. Bil sem zadovoljen in sem se šel celo prvič kopat v morje.

Nekako čez teden dni me je obiskal gospodar:

«Kaj pa se je zgodilo?» sem vprašal.

«Službeno so me poslali v Kotor.»

«Za dalje časa?»

«Ne vem», je odvrnil in čez nekaj časa dodal: «Nekaj se godi. Gradimo naglo utrde na kopnem. Kotor je bil doslej utrjen samo proti napadom z morja.»

Nemir dogodka me je pomirjal. — Umirivši se sam v sebi, sem našel ugodje tudi v tem mestu, v njegovem modrem morju in umazanih osterijah. Postajal sem zvečer na molu in poslušal morje, toda ker sem imel časa preveč, sem začel celo študirati predavanja.

Nič več nisem hodil tako pozno domov. Sedela sva z Elo pred hišo, gledala na ozarjeno mesto in govorila o vsem mogočem. Vrnivši se v svojo sobo, sem bil nesrečen. Spet je en dan minil, in jaz se ji nisem približal. Noči so me dušile s hrepenenjem in podnevi sem delal zapeljivske načrte. Toda zvečer, ko sem sedel in govoril z njo, me je osrečevala že sama njena prisotnost. Pozabljal sem na to, da sem sklenil prijeti jo okrog pasa in počakati, kako bo na to dotiko reagirala.

Veslel sem se na te sestanke in bi bil nesrečen, ako bi se končali zaradi mojih namenov. Bal sem se, da bi ne bila huda. Bila je edino bitje, s katerim se je dalo govoriti v tej duševni pustinji. In vendar sem po njej hrepenel. V pisarni sem pozabljal delati, misleč nanjo. V kavarni nisem čital listov, niti igral šaha. Najrajši sem sanjal. V dimu cigarete se je pojavljal njen obraz. njene rame, vse belo telo, od pete do glave ustvarjeno za ljubezen. Toda čeprav sem hrepenel po tem, da bi jo ljubil, se je moje hrepenenje odsnavljalo. Mislim sem nanjo neprestano, mislim sem nanjo tudi tisto usodno soboto pred sveto Ano, ko so vsi ljudje čakali, kako bo Srbija odgovorila na ultimatum.

Z morja je pihal slani sirocco, drobno je deževalo. kapljice so bile na okna kavarne, kakor če se vežba udar z dvema prstoma na klavir. Cigarete so hitreje gorele, za šah se ni nihče menil. Vse je čakalo na osmo uro. Toda presenečeni smo bili že ob petih. Ukinitve diplomatskih stikov.

Gruče ljudi so vznemirjeno debatirale, jaz pa sem mislil samo nanjo. Mar je moglo biti sploh kaj važnega razen nje?

Tisti večer sem se vrnil pozneje domov. Ela me ni čakala pred hišo. Stopil sem v svojo sobico in zrl na mesto in morje. Šele zdaj sem začel premišljati o političnih dogodkih in o tem, kaj prinese jutrišnji dan. Mala Srbija se ni vdala.

Nekdo je potrkal na vrata in vstopila je Ela. «Pozabila sem vam dati vode za umivanje,» je rekla z meglenim glasom in postavila vrč na umivalnik. Njene nagle kretnje so pričale, da me noče motiti v moji samoti. Toda ko je odhajala, se je ustavila pri meni, kakor da se boji zadeti vame v temi. Čutil sem njeno telo. Bilo je tik mojega. Prijela me je za roko ter jo lahno stisnila. Toda brž je rekla: «Lahko noč!» in odšla.

Spet sem gledal skozi okno. Mala Srbija se ni vdala, ker stoji za njo Rusija. Avstrija to ve, ker gre z njo Nemčija...

Toda zdajci sem se spomnil na stisk njene roke, ki ji ga nisem vrnil. Vse je bilo malo važno v primeri s tem.

Zakaj nisem vrnil stiska njene roke? Zakaj je nisem objel okrog pasa in nisem pustil, da vzplameni ogenj v možganih? Zamudil sem pravi trenutek, ker sem v tej zadevi čuvstev zmérom preveč mislil in kombiniral.

Toda ta stisk roke je bila obljuba, sporazum, ki sem ga potreboval.

Zjutraj sem počakal, da sem čul njene korake pred hišo, in sem stopil hitro ven. Bila je nedelja in po včerajšnjem dežju je bilo jasno in sveže. Stopil sem k njej in po nekoliko previdnih besedah sem jo lahno in kakor nevede objel z desnico okrog telesa. Skoraj trmasto se je odtrgala od mene. Z mirnostjo sem maskiral ta neuspeh in sem se kmalu poslovil. Rdečica sramu me je spremljala v mesto. Glej, kako je napačno, če je človek preveč napadljiv. Vse sem si pokvaril. Nikoli nisem bil umerjen, bil sem ali boječ ali preveč napadljiv. Toda stvar ni izgubljena. Poizkusim iznova. In pohlevno bom čakal usodnega trenutka. Grem proti Rojanu. Gruča ljudi molče in resno stoji pred rumenim razglasom. Zgodilo se je nekaj važnega. Razločujem debele črke. MOBILIZACIJA. Prerinem se bliže, da bi prečital podrobnosti. Da, tudi moj polk je mobiliziran. V treh dneh se moram odpeljati na Češko.

Stresel me je občutek nenarejenega vznemirjenja. Vojna! Bil sem bolj radoveden ko prestrašen. Velika pustolovščina je ležala pred menoj. Šel sem v pisarno, da bi z lahkim srcem odstopil svoje delo tistim, ki ostanejo. To sem naglo opravil, potem pa sem blodil po mestu. Moje nosnice so sesale nevajeni vonj trohnečih cvetlic in smodnika. Po obedu sem se vrnil domov, da pripravim svoje stvari.

Ela me je sprejela objokana in z vprašanjem v očeh.

«Jutri se odpeljem», sem vnemarno odgovoril.

Žalostno je pokimala.

Zložil sem svoje stvari. Tistih nekoliko knjižic in srajc mi ni dalo mnogo dela. Potem sem šel ven, da se še malo izprehodim po teh brežinah, ki jih nisem poznal.

«Pojdem z vami, če dovolite», se je ponudila Ela.

Šla sva po stezah med vinogradi po pobočju hriba. Na vojno nisem mislil. Bil sem srečen, da hodiva skupaj, govoriva, molčiva in se smehljava. Držala sva se za roko, ne da bi to opazil.

Sedla sva na pobočju pri brezovem gaju. Pred nama morje, pod nama Rojan, Barkovlje. Solnce je razlilo

sivino raztopljenega svinca po morju in nebu. V smeri proti Tržiču se črni parnik in vleče za seboj vrv dima in nekoliko tovornih ladij. Pri železniškem viaduktu se zablisne bajonet vojaka, edina prikazen vojne. V vročem zraku, ki ga je osveževala bližina morja, vise kakor pribite črnorumeni ose. Grozdje se črni med listi, poskropljenimi z belim apnom. Nekdo, ki je neviden, morda solčni žarek v zoreči trti, šumi, vrši in poje hvalo poljetju.

Sediva in molčiva. Ne mislim na to, da se moram jutri odpeljati, srečen sem od tega popoldneva.

Četvero mladih ljudi kriče oživi tišino steze. Tri deklice in mladenič morda dvajsetih let. Mladenič, oblečen po modi, s slamnikom na glavi, je nekam dreven poleg deklic, ki se šaliyo in smejejo ter nadaljujejo nevarno igro.

Najmlajša izmed deklic je naglo vtaknila pest trave in cvetlic mladeniču za ovratnik in zbežala po poti, ne da bi čakala na plačilo. Smeh obeh deklic je zazvenel kakor zagon valov. Mladenič je bil malo v zadregi, potem pa je prijel slamnik in se pognal za deklico, ki se ji je krilo privzdigovalo in odkrivalo vitkost njenih nog. Deklica, že podlegajoča, se je prijela z desno roko za brezo in izginila v gozdu. Mladenič je tekel za njo. Še nekaj časa je zvenel in se oddaljeval njen smeh v gozdu. Potem je naglo utihnil.

«Jo je že ujel», sta se smejali deklici.

Toda brž sta obe utihnili. Ista misel jima je prešinila glavo. Stvar je postajala resna. Gozd je molčal. Samo žuželke so z veselo pesmijo motile slap tišine. Deklici sta bili zmedeni. Potem je ena zaklicala: «Bianka! Kje si?» Toda glas ji je slabotno zvenel. Tudi druga je dela roko k ustom in zaklicala. Pa tudi njen glas se je tresel. Šli sta proti gozdu, a že sta se ustavili v zadregi. Stali sta pred nama in popoldansko sonce je prosvitalo njuno obleko in risalo silueto njunih mladih teles.

Toda že sta prišla iz gozdčiča mladenič in deklica, ljubezen jima je opepelila lica. Tiho sta se priplazila in nista niti s smehom, niti z dovtipi izkušala zatajiti svojega pregreška. Štirje pari oči so se križali, dva v vprašanju, dva v zmedu. Zgodilo se je nekaj, česar je krivo današnje nedeljsko popoldne.

Gospa Ela je vstala, ker ni hotela biti priča njune zadrege.

Nisem se poljubil in jutri se odpeljem. Pa tudi tako bom Eli hvaležen za to popoldne. Boljše je, ne poljubiti, kakor poljubi o nepravem času. Kakor ta dva mlada človeka, ki sta se ljubila, morda še sekundo prej ne vedoča za to.

Zvečer sem se v mestu upijanil. Vse mesto je bilo pijano in pijanost se je dvigala v julijsko noč kakor žrtveni plamen bogovom vojne. Poiskal sem na ulici deklo, ki je vsaj nekoliko spominjalo na Elo in ljubil sem se z njo z zaprtimi očmi, vdano in žalostno.

Šele proti jutru sem se vrnil domov in spal vse popoldne. Opoldne sem se šel z napol praznim kovčgom posloviti. Ela je bila oblečena in me je čakala. «Sprejmi vas na postajo», je rekla.

Šla sva, ne meneč se za poglede ljudi, in govorila o vsem, samo ne o vojni in ljubezni. Vedel sem, da moram govoriti, če tudi najbolj nezanimive stvari. Kakor da bi z besedami preganjal žalost, ki je v zmerom ožjih krogih krožila okrog mojega srca. Zakaj mladost je žalostna, če ne ljubi, dvakrat žalostna, če ljubi.

Hodila sva čedalje bolj počasi, toda postaja državne železnice se je vendarle približala. Čakalnica naju je sprejela s krikom in smradom. Prenapolnjena z možmi, ki so šli k vojakom, z njih ženami in otroki, kakor da

Žarki Jadranskega solnca

je bljuvala. Pijani so ležali po hodniku, drugi so bljuvali ob zidu. Žene so glasno tarnale, otroci vreščali, možje, premagujoč ganjenje in strah, so po fantovsko vriskali. Med njimi so se prepletale dame Rdečega križa in razdajale cvetlice in smehljaje za daljno pot.

Stala sva na peronu pred vlakom tiha in ponižna. Rad bi ji bil rekel, da jo imam rad. Toda kdo ve, ali ne bi samo zaihtel? Morda bi mislila, da se bojim vojne, da se bojim zase in za svoje prav za prav nepotrebno življenje? Boljše je molčati, prepozno je že, nobene koristi bi ne imel od tega. Samo pokvaril bi lahko vse, celo spomin, v katerem bo nemoteno živela.

Vlak se je pripravljaj na odhod. Stisnil sem ji roko in ona je stisk vrnila. Vstopil sem in se nagnil skozi okno. Molčala sva.

Glas trobente je zbodel. Pogledala me je dolgo in vdano, kakor bi čakala edino besedo.

Zbral sem ves svoj pogum, in čeprav me je srce dušilo, sem rekel kolikor mogoče lahkomišlavo:

«Včera, ko sva sedela pod Opčinami, sem vas hotel poljubiti.»

Njena postava se je pomaknila nazaj. Vlak se je začel premikati. Rjojenje mož vojakov je zagrmelo kakor eksplozija granat.

Preplašeno me je pogledala. Oči so se ji zameglile, ramena so se zdrznila. Pognala se je za vagonom, z obrazom, polnim odločitve, ter zaklicala brezupno očitajoče:

«Zakaj nisi poljubljal? Čakala sem na to!»

In skrila je obraz v dlani, kakor da noče nič videti, nič slišati. Nihče se ni zmenil zanjo. Vsi ljudje na peronu so jokali.

Stal sem pri oknu, pribit z ljubeznijo. Trst se je oddaljeval. Hišice na pobočju so se poslavljalje. Pozdravil sem vas s sovraštvom, ko sem prihajal pred pol letom. Poslavljam se z žalostjo.

«Zakaj nisi poljubljal?» je kričala vest.

Stal sem nepremično pri oknu. Hotel sem tožiti sebe kraškimi njivicam. Žalost je v vas, žalost v meni.

«Zakaj nisi skočil z vlaka in se vrnil k njej? Si se bal za kovčeg in nekoliko sraja? Jutri je šele tretji dan mobilizacije. Bilo bi dovolj časa, če bi se odpeljal jutri. In sploh — kaj ti je vojna mar! Zakaj nisi skočil z vlaka, jo objel in poljubil?»

Furija vojne me je oklenila. In boleost vseh mi je zadušila lastno boleost. Preskakoval sem iz enega granatnega lijaka v drugega, tako da se še utegnil nisem spominjati.

In zdaj sedim v tej popljuvani krčmi in se vračam v svojo mladost. Mislim si, kaj če bi pogledal v Trst? Hišico bi našel, morda še stanuje tam. Toda ne pojdem tja. Ko bi mogel odvreči teh dvajset minilih let! Morda se kdaj vrne, mlada in dražestna, kakor nekoč. Toda takrat se bom že poslavljal od sveta. Boljše je, da ne mislim na to.

Prvikrat ob morju

J. Svatý:

Nihalo ljubezni

(Bog Janus se meša Veneri v kompetenco.)

Od začetka:

Njune ustnice so se spojile.

Skozi napol odprto okno je silil hrup velikega mesta.

Sklenil je v mislih: Odkrit bom; dovolj je že te skrivalice. Segel je po njeni roki. Ni mogel izpregovoriti niti besedice.

Zaslutila je, kaj se godi v njegovi duši. Bridko mu je očitala: «Ljubiš drugo, to že dolgo vem.»

Postal je žalosten ter začel ogledovati okenski okvir, kakor da je ni tu.

Roke so se ji tresle. «Ne ljubim te,» je zaklicala osorno in rezko. «Konec je.»

Bil je bled in zdel se je utrujen.

Mislila je, da čita na njegovem obrazu soglasje s tem, kar je rekla. Ušlo ji je iz ust: «Morala bi bila to že prej končati.»

Iskal je besede. «Imaš prav,» je rekel temno, «nisem vreden tvoje ljubezni.»

Njen pogled je begal po sobi ter se ustavil pri vazi z vrtnico.

Povesil je glavo, vzel njene roke in jih dolgo držal v svojih.

Nosnice so ji drgetale od razburjenja, ki ga je komaj dušila.

Čudno se je zasmel in pošepetal: «Imaš prav. Grem.»

Ukazala je hladno in oblastno: «Pojdi, nočem te več videti!»

Mislila si je: Da bi le odšel, da bi mu ne izkriknila svoje ljubezni v oči!

Mož se je nemo priklonil. Vrata so zaškripala.

Bila je v sobi sama. Šlo ji je na jok.

Od konca:

Šlo ji je na jok. Bila je v sobi sama.

Vrata so zaškripala. Mož se je nemo priklonil.

Vesele ure počitnic

Mislila si je: Da bi le odšel, da bi mu ne izkriknila svoje ljubezni v oči!

Ukazala je hladno in oblastno: «Pojdi, nočem te več videti!»

Čudno se je zasmel in pošepetal: «Grem. Imam prav.»

Nosnice so ji drgetale od razburjenja, ki ga je komaj dušila.

Povesil je glavo, vzel njene roke in jih dolgo držal v svojih.

Njen pogled je begal po sobi ter se ustavil pri vazi z vrtnico.

«Nisem vreden tvoje ljubezni,» je rekel temno, «imam prav!» Iskal je besede.

Ušlo ji je iz ust: «Morala bi bila to že prej končati.»

Mislila je, da čita na njegovem obrazu soglasje s tem, kar je rekla.

Bil je bled in zdel se je utrujen.

«Konec je,» je zaklicala osorno in rezko. «Ne ljubim te!» Roke so se ji tresle.

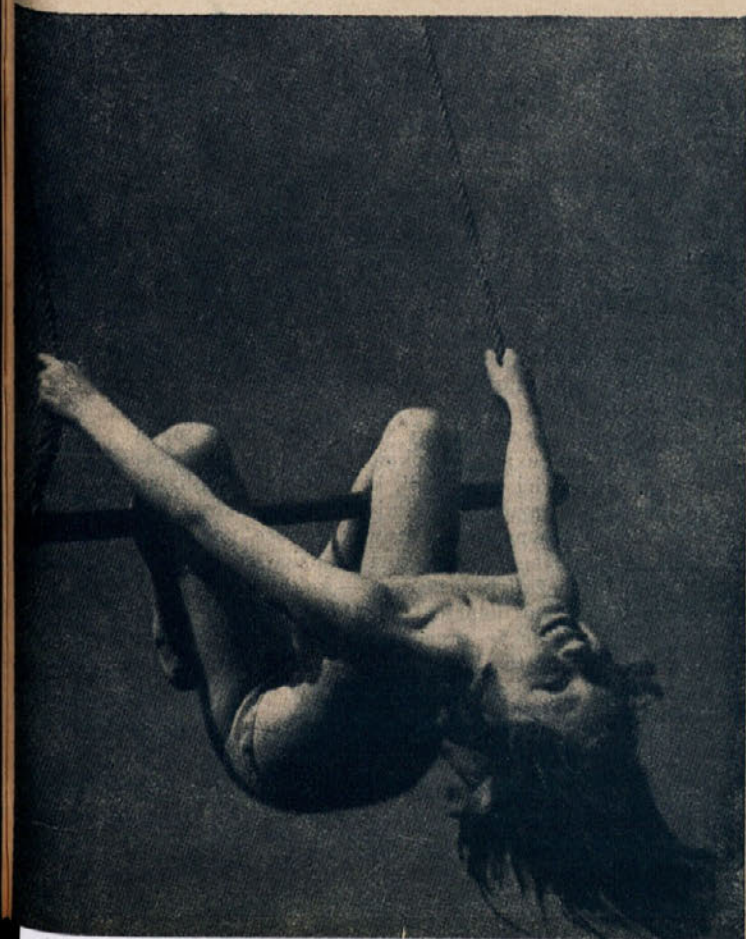
Postal je žalosten ter začel ogledovati okenski okvir, kakor da je ni tu.

Bridko mu je očitala: «Ljubiš drugo, to že dolgo vem.» Zaslutila je, kaj se godi v njegovi duši.

Ni mogel izpregovoriti niti besedice. Segel je po njeni roki. Sklenil je v mislih: Odkrit bom; dovolj je že te skrivalice.

Skozi napol odprto okno je silil hrup velikega mesta.

Njune ustnice so se spojile.

Tom O'Connor:

KOS MESA

Časi, ko se je ime Sama Browna lesketalo v ogromnih črkah z vseh stebrov za lepake in ko ga je poznal vsak fant s ceste v Newyorku, so bili že davno mimo. Mladci so medtem dorasli, drugi boksači so si medtem osvojili ring in naslove in Sam Brown, ki je bil pred poldrugim tucatom let prvak Amerike v težki kategoriji, je dandanes pozabljen star možak.

Če se človek postara, ne sme več dosti upati. Čedalje težje je najti kaj primernega. In ker je Sam Brown dopustil, da ga je v Neworleansu podrl zamorec Dick, ki je bil takrat še začetnik, ni hotel o njem nihče več dosti slišati. Toda tako slabo kakor to poletje se mu ni menda še nikoli godilo. Ker ga je zaneslo v Alabamo, se mu tako godi, kakor bi sploh več ne živel na tem svetu. In kar iz nje ne more priti. Če ujame kje kakšen dolar, mora s tem plačati zaostalo najemnino in dolgove. Za vozni listek zanj in za ženo ni nikoli ostalo.

Danes pa se mu je menda res nasmehnila sreča. Novo zakavišče bodo odprli. Tudi boksaške dvoboje bodo imeli in Sama Browna so najeli. Njegovi izgledi niso slabi. Nastopiti bo moral proti nekemu amaterju, novincu — kako se že piše? Sam se niti njegovega imena ne more več spomniti. Zmagovalec dobi sto dolarjev — sto dolarjev! Pravljica! S tem bo lahko plačal zaostalo najemnino za dva meseca in vzel črno obleko iz zastavljalnice. In še toliko bo ostalo, da se bo lahko odpeljal stran. Toda najprej mora zmagati. Za zmago pa so potrebne vaje — toda kje naj se Sam vadi? Oh, kaj, stara spretnost bo že dovolj. Toda okrepiti se mora prej in se dobro najesti. Po dolgem času spet enkrat do sitega. Juha, ki jo dele pri 'rešilni armadi', ne daje nič moči. Pojesti bi moral pošten, masten beefsteak z veliko porcijo krompirja, in še pol hlebca kruha zraven.

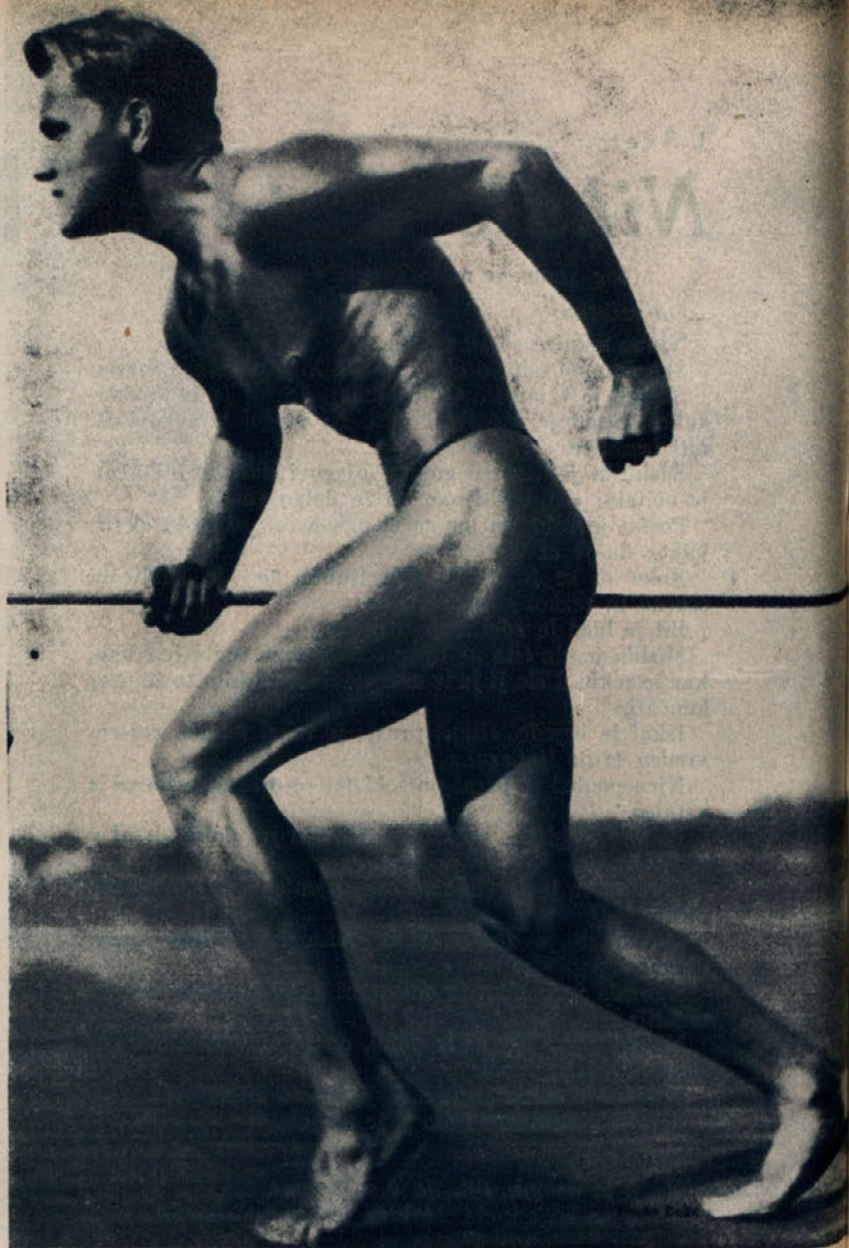
Sam gre po cesti, obstane pred vsako mesarijo. Sline se mu nabirajo v ustih, ko gleda klobase in krače, toda v žepu ima celih 10 centov, in s tem denarjem si ne more kupiti kosila. Na vse mogoče načine premišlja, kako bi si priskrbel nekaj denarja. Predjema ne bo mogel nikjer dobiti. Povsod je že poizkušal, pa zaman.

Lakota ga začne mučiti. Ali naj gre spet v dom 'rešilne armade'? Ali naj se tam spet naloka prazne juhe? Saj ni vredno. Od tiste juhe ne bo sit. In če pojde s praznim želodcem v ring, bo boj izgubil. To dobro ve. Kako je že njegovemu nasprotniku ime? Saj je vseeno, kako mu je ime; nedvomno je sit, in kako naj se star možak, ki je lačen, bori s sitim mladeničem?

Sam hodi še zmeraj po ulicah, obstaja neprestano pred mesarijami. Da, kos mesa potrebuje, samo kos mesa. S tem kosom si lahko ustvari srečo. Sto dolarjev, sto dolarjev!

Skozi izložbeno okno vidi, kako kupuje tam neka črnka meso, očitno služkinja iz imenitne hiše, kajti kupila ga je precej. Vidi mesarja, ki reže velik kos. Če bi imel tale kos! Sto dolarjev je to meso vredno. Vidi črnko, ki zapušča mesarijo in gre za njo. Gre za njo, ker je pač vseeno, kam gre. Kakor gotovo je Sam Brown — hudih namenov nima. In vendar se zgodi iznenada, da sam ne ve, kdaj in kako. Zdajci je zraven črnke in že zbeži stran, zavije v najbližjo ulico in še v eno, sliši glasove za seboj, tekanje, steče sam, kolikor mu moči dajo, zbeži skozi neka dvoriščna vrata na dvorišče, zagleda kup zabojev, plane za zaboje, počene v kot. Sliši, da beže po cesti ljudje mimo, se zvije utrujen v dve gube, čaka. Nikogar ni.

Prebrska torbico, vrže zelenjavo na tla. Samo pet krompirjev dene v hlačne žepe in zavitek mesa spravi. Potem pogleda oprezno izza zabojev. Dvorišče je prazno, tudi na cesti ni nikogar. Odide proti domu.

Volja in moč

Doma si da skuhati juho, speči krompir in beefsteak, je kakor volk, brez kesanja. Pozabil je že ves dogodek. Leže, in ko se zbudi, je že čas za odhod v zabavišče.

Ko stopi v ring, čuti, da je svež in močan. Ko ga predstavijo kot nekdanjega mojstra Amerike v težki kategoriji, napne vse mišice, gre okoli vrvi in skoraj oholo sprejema ploskanje, ki ni namenjeno staremu Samu Brownu, ampak samo njegovemu nekdanjemu naslovu. Potem pogleda svojega nasprotnika, ki je videti precej slaboten. Ne, z njim ne bo imel prehudega dela. In res, v četrti rundi je že toliko onemogel, da ga je Sam Brown z močnim udarcem podrl na tla. Kot zmagovalca ga vodijo po ringu, sto dolarjev bo njegovih, in s tem novo življenje.

Izenada pa zavrešči nekaj v zadnjih klopeh, neka ženska maha razburjeno z rokami. Zamorka je, nekaj nerazumljivega kriči, toda tisti, ki sede v njeni bližini, so jo menda vsi razumeli. Nekaj jih skoči s klopi, vsi kažejo Sama Browna. Sam Brown se hoče podvizati, da bi prišel iz ringa, toda skozi množico si ne more utreti poti. In zbežati tudi ne sme — kako bo pa potem prišel do svojih sto dolarjev?

In zamorka se je že prerila v ospredje in ujela je tudi nekega policista. Policist stopi k Samu Brownu, zamorka kriči o nekem kosu mesa, Sam Brown pusti, da ga policist odvede...

In tudi sodnik ne bo mogel verjeti, da je treča imeti kos mesa, če hoče človek zmagati pri boksanju...

Večer na obrežju

Arkadij Averčenko:

ČE SE ŽENSKÉ KOPLJEJO

Humoreska.

«Gospod Vopjagin, obdolženi ste, da ste sedemnajstega junija skrivaj opazovali za nekim grmom nekaj zensk, ki so se kopale... Ali priznate?»

Vopjagin se je na tihem smehljaj v svojo lepo negovano brado in odvrnil odkrito, z globokim vzdihom:

«Kaj pa drugega... da... da... seveda priznam...»

«Povejte, kako se je stvar sploh zgodila.»

«Sedemnajstega junija zjutraj sem vzel puško v roko in šel v gozd. Do poldneva sem se brez uspeha potikal po gozdu in prišel naposled do majhne reke. Ker sem bil utrujen, sem si poiskal senčnat kotiček, vzel iz bise sage kos klobase, kruh in steklenico vina in začel jesti... Ko sem se po naključju obrnil, sem opazil na drugem bregu tri ženske, ki so se kopale. Iz samega dolgega časa sem potem gledal tja...»

«Ali so imele ženske vsaj kopalne obleke?»

«Ena že... Drugi dve pa... sicer sem pa gledal samo eno žensko. In sicer prav tisto gospod sodnik, ki je imela kopalno obleko, kar bo nedvomno olajševalna okoliščina. Njen stas je bil tako čudovit, da nisem mogel odtrgati pogleda od nje...»

Gospod Vopjagin se je čedalje bolj razvnel in mahal z rokami:

«Le pomislite, gospod sodnik... ženska kakšnih štiriindvajsetih let... prava dama... svetlolasa... velika... lepih oblik... V kopalni obleki so prišli njen stas, lepe obline njenih bokov še zlasti do veljave... tudi njena trdna meča, rožnato koleno, ljubke noge...»

Sodnik se je zgrozil in mu v zadregi segel v besedo:

«Kaj pa prav za prav klepetate... kar strmeti moram...»

Vopjaginov obraz pa je sijal od navdušenja:

«Njene roke so bile okrogle in gibke kakor dve snežno beli kači. In njene prsi, ki jih je kopalna obleka tako lepo napela... morda bi se komu drugemu zdelo, da so nekoliko premočne, toda prepričani bodite, gospod sodnik, da so imele tako lepe oblike...»

Sodnik ga je poslušal s priprtimi očmi, potem pa se je iznenada zdrznil, zmajal nestrpno z glavo, nagubal čelo in dejal:

«Tam sta bili pa še dve drugi ženski, ki — nista imeli kopalne obleke, ali ne?»

«Dve dami, gospod sodnik. Ena izmed njiju je Lila temnolasa, vitka, a ne suha... ta ni bila kaj posebnega. Pač pa druga... očarljivo, ljubko dekle kakšnih osemnajstih let...»

«Aha!» je dejal strogo sodnik in se sklonil naprej. «Vidite! Kaj pa morete povedati o tem dekletu?... In odkod veste, da mora biti stara kakšnih osemnajst let?»

«Njene dekliške oblike še niso bile docela razvite. Njene prsi so bile deviško majhne, njeni boki še niso bili tako široki, kakor pri drugih dveh damah in njen nasmehek je zvenel tako nedolžno in čisto...»

Sodnik je vstal:

«Vaše odkrito priznanje in okoliščina, da prestopka niste nalašč zagrešili, bom štel za olajšavo. Drugače bi vas moral strogo kaznovati... zdaj... zdaj pa lahko greste!»

Vopjagin se je najponižneje zahvalil in že stopil k vratom.

«Še eno vprašanje!» je vzkliknil sodnik za njim in si nekaj napisal. «Kje pa je — ta prostor?»

«Dve vrsti od Šutuginovega dvorca.» je odvrnil Vopjagin, «tik pri gozdu. Samo čez most morate iti, gospod sodnik, in mimo posekanega drevesa. Odondod drži ozka steza naravnost k obrežju. Na obrežju pa je visoko, udobno grmovje...»

«Zakaj pravite „udobno“?» je nervozno vprašal sodnik.

Vopjagin je sodniku samo pomenljivo pomežiknil z desnim očesom, vljudno pozdravil in izginil za vrati.

(B. R.)

Poletno jutro. V zraku je tiho, le muren se oglašajo v bregu. Na nebu stoje nepremično pernatí oblaki, podobni razmetanemu snegu... Okrog še ne dovršenega kopališča pod zelenimi vejami vrb brodi po vodi tesar Gerasim, visok, suh kmet z rdečelaso, kodrasto glavo in obrazom, poraslim z dlakami. Hrope, se oddiha in, živahno mežikajoč z očmi, izkuša dobiti nekaj izpod korenin vrbe. Lice mu obliva pot. Za seženj od Gerasima stoji do grla v vodi tesar Ljubim, mlad, grbast kmet s trioglatim obrazom in z ozkimi, kitajskimi očmi. Tako Gerasim kakor Ljubim, oba sta v srajcah in sviticah. Oba sta posinela od mraza, ker stojita že dalje časa v vodi...

«Kaj vendar kar naprej bešaš z roko?» zakriči grbasti Ljubim, drgetajoč kakor v vročici. «Betica neumna! Drži ga, drži, še uide ti, salabolt! Drži, pravim!»

«Ne uide, ne... Kam pa naj uide? Pod korenino se je skril...» pravi Gerasim z ohripelim, zamolklim basom, ki mu ne prihaja iz grla, temveč iz globine života. «Spolzek je, zlomek, človek nima za kaj prijeti.»

«Za škrge primi, za škrge!»

«Škrg ni videti... Čakaj, za nekaj sem zagrabil... Za gobec sem zagrabil... Grize, zlomek!»

«Nikar ga za gobec, nikar — izmuzne se ti! Za škrge ga primi, za škrge! Že zopet je začel bezati z roko! Pa si res neumen kmet, Bog se usmili! Zagrabi!»

«Zagrabi...» ponavlja za njim Gerasim. «Ukazovati je lahko... Pa bi šel in sam zagrabil, hudič grbasti... Kaj pa stojiš...»

«Zagrabil bi, ko bi mogel... Premajhen sem, da bi stal pod bregom? Tam je globoko!»

«Kaj potem, če je globoko... Splavaj...»

Grbec zakrili z rokami, splava h Gerasimu in se prime za vejo. Pri prvem poizkusu, da bi se postavil na noge, pa se potopi čez glavo, da se narede na vodi mehurčki.

«Saj sem rekel, da je globoko!» pravi in srdito zasučo oči. «Ali naj ti sedem na vrat, kaj?»

«Stopi vendar na korenino... Korenin je dosti, so kakor lestev.»

Grbec tipa s peto korenino, se prime krepko za nekaj vej pa stopi na korenino. Ko je dobil ravnotežje in trdno stopinjo v novem položaju, se skloni in, trudeč se, da bi mu ne prišla voda v usta, začne z desničo brskati med koreninami. Tipajoč po algah, polzeč po mahu, ki pokriva korenine, mu zaide roka v ostre klešče raka.

«Še tebe je bilo treba, vrag te vzemi!» reče Ljubim in jezno zaluča raka na breg.

Nazadnje se mu roka pritiplje do Gerasimove roke, spolzi po njej in pride do nečesa spolzkega, hladnega.

Gle-aj ga!... se nasmehne Ljubim. «Pozdravljen, prijateljček... Razkreči prste, hitro ga daj... za škrge... Čakaj, ne suvaj s komolcem... hitro ga daj... hitro... samo da primem... Daleč se je skril zlomek pod korenino, nimam za kaj prijeti... Do glave ne morem... Samo do trebuha... Ubij mi na vratu komarja — pika! Takoj bo moj... za škrge ga bom... Stopi na stran, mahni ga, mahni! Zmečkaj ga s prstom!»

Grbec napihne lica, zadrži sapo, izbulji oči in očitno že prijema s prsti za škrge, ko se veje, za katere se mu oprijema levica, odlomijo, on izgubi ravnotežje in — štrbunk v vodo! Kakor prestrašeni se zapode od brega valovni krogi, in na kraju, kjer se je pogreznil v vodo, se pokažejo mehurčki. Grbec izplava in se hropeč prime za vejo.

«Še utoneš mi, vrag, in zagovarjati se bom moral zaradi tebe!...» grgra Gerasim. «Izkoplji se ven in pojdi k vragu! Izvlečem ga sam!»

Začneta se zmerjati... A solnce peče in peče. Sence se krajšajo in se umikajo same vase kakor polžji rožički. Visoka trava, izparjena od solnca, začne dajati iz sebe gost, zoprno slaček vonj. Poldan je že skoraj, a Gerasim in Ljubim brodita še vedno pod vodo. Hripavi bas in prezebli, cvileči tenor neprijetno motita tišino poletnega dne.

«Potegni ga za škrge, potegni! Čakaj, jaz ga sunem ven! Kam pa bešaš s pestjo? S prsti daj, ne s pestjo! Stopi s strani, po levi strani. Pojdi k vragu! Potegni za gobec!»

Pokanje biča se zasliši. Po strmeh bregu se pomika leno k vodi čeda, ki jo žene pastir Efim. Pastir, slaboten starček z enim samim očesom in krivimi usti, stopa s povešeno glavo in gleda pod noge. Prve gredo k vodi ovce, za njimi konji, za konji krave.

«Sun ga ven!» zasliši Ljubimov glas. «S prsti! Ali si gluhi, hudič, kaj?»

«Kaj pa počenjata, brata?» zakliče Efim.

«Menek! Nikakor ga ne moreva dobiti! Pod korenino se je skril!»

Efim upre svoje oko v ribiča, ju nekaj časa gleda, potem sezuje čevlje, vrže oprtnik s pleč in sleče srajco. Hlače ne utegne sleči. Prekriža se in zleze, loveč s suhimi, črnimi rokami ravnotežje, v hlačah v vodo... Kakih petdeset korakov prehodi po ilnatem dnu, nato zaplava...

«Pustita, fanta!» vpije pastir. «Pustita! Ne trudita se zaman, uide vama. To je treba znati!...»

Efim se pridruži tesarjema in vsi trije se gnetejo na istem mestu, odrivajo drug drugega s komolci in koleno, hropejo in se zmerjajo... Grbasti Ljubim se duši v vodi in po zraku se razlegne rezek, krčevit kašelj.

«Kje je pastir?» zakriči nekdo z brega. «Efim! Pastir! Kje si? Čeda je ušla na vrt! Zaženi jo, zaženi z vrta! Zaženi! No, kje pa je, stari razbojnik?»

Zaslišijo se moški glasovi, nato ženski... Izza mrežaste ograje graščinskega vrta gleda graščak Andrej Andrejič v domači halji iz perzijskega šala in s časnikom v roki... Zvedavo gleda proti reki, odkoder prihajajo kriki, in odide nato hitro h kopališču...

«Kaj pa je? Kdo rjove?» vpraša strogo, ko je zagledal skozi veje tri mokre glave ribičev. «Kaj pa rijete tu?»

«Ri-ribico lovimo...» zajecelja Efim, pri čemer niti glave ne dvigne.

«Ti bom že dal ribo! Čeda je ušla na vrt, on pa nad ribo!... Kdaj bo kopališče narejeno, vragovi? Dva dni že delate, a kje je kaj narejenega?»

«Bo — bo narejeno...» zastoka Gerasim. «Poletje je dolgo, lahko se boš še okopal, vaše blagorodje... Pffrr... Menku ne moremo nikakor do živega... Skril se je pod korenino, kakor da je izginil v luknjo: ni ga ne tu, ne tam...»

«Menek?» pravi graščak in oči se mu zasvetijo. «Potegnite ga vendar hitreje ven!»

«Boš dal pol rublja... če ti ga damo... Lep menek... Stane pol rublja, vaše visokorodje... za trud... Ne mečkaj ga, Ljubim, ne mečkaj, do mrtvega ga boš! Potisni ga od spodaj! Potegni korenino navzgor, dobri človek! Navzgor, ne navzdol, za vraga! Ne cepetajta z nogami!»

Miné pet, deset minut... Graščak postane nestrpen.

«Vasilij!» zakriči, ko se vrne k dvorcu. «Vaska! Pokličite k meni Vasilija!»

Kočižaj Vasilij priteče. Nekaj žveči in težko diha.

«Zlezi v vodo,» mu veli graščak, «pomagaj jim izvleči menka... Menka ne morejo potegniti ven!»

Vasilij se hitro sleče in zleze v vodo.

«Takoj ga bomo...» zamrmra. «Kje je menek? Takoj... Kakor bi mignil, ga dobimo! A ti pojdi, Efim!»

Schichtov
RADION
pere sam!

Otroško perilo mora biti posebno čisto!

Otroško perilo je šele tedaj res čisto, ako je oprano tako, da ne zaostanejo v njem nobene kali. Zato je ravno za otroško perilo Schichtov Radion tako izvrstno pralno sredstvo. Pri kuhanju razvija na milijone kisikovih mehurčkov, ki prodirajo skozi perilo, ga temeljito operejo in uničijo vse bolezenske kali.

SCHICHTOV
RADION
pere vse higijenično čisto

DOMAČI
IZDELEK

Tebe ne potrebujemo tu, starec, to opravilo ni zate! Kje je menek? Takoj ga bom imel... Ga že imam! Dajte roke proč!

«Čemu roke proč? Sami znamo: roke proč! A ti ga izvleci!»

«Misliš, da ga boš tako potegnil ven? Za glavo ga je treba!»

«A glava je pod korenino! Saj vidiš, bedak!»

«No, ne lajaj, sicer se ti utegne kaj pripetiti! Sodrga!»

«Gospod graščak rabi tudi take besede...» zajecelja Efim. «Ne izvlečete ga, bratci! Trdno se je že tu zasedel!»

«Čakajte, jaz ga bom takoj...» pravi graščak in se začne naglo slačiti. «Stirje bedaki ste, a menka ne morete potegniti ven!»

Ko se Andrej Andrejič sleče in malo ohladi, zleze v vodo. A tudi njegova pomoč ne zaleže.

«Korenino je treba odsekati!» se odloči nazadnje Ljubim. «Gerasim, pojdi po sekiro! Dajte mi sekiro!»

«Da si ne odsekate prstov!» pravi graščak, ko se zaslisi udarci na korenino pod vodo. «Efim, poberi se

odtod! Čakajte, jaz potegnem ven menka... Vi tega ne...»

Korenina je nasekana. Zdaj jo lahko upognejo in Andrej Andrejič čuti v svoje veliko zadovoljstvo, kako lezejo njegovi prsti menku pod škrge.

«Potegnem ga ven! Ne delajte napotja... stojte... potegnem ga ven!»

Na površju se pokaže velika ribja glava in za njo črno, kakor komolec dolgo telo. Menek močno otepava z repom in se izkuša iztrgati.

«Kaj uganjaš neumnosti, neroda! Si se ujel! Oho!»

Po vseh obrazih se razlije medeno sladke nasmešek. Minuta mine v molčečem premišljevanju.

«Ta je pa lep!» zajecelja Efim in se počeha pod ključnicami. «Ta pa ima deset funtov...»

«Da...» pritrdi graščak. «Tega pa je nekaj! Kar veselje ga je pogledati!»

Nenadoma pa zamahne menek na vso moč z repom navzgor in ribiči zaslišijo silen pljusk... Vsi razprostrejo roke, a je že prepozno: menka ni več.

Prevedel I. T.

V vodo!

Pratika naznanja pasje dneve. Česa še iščemo na suhem? Le pogumno v vodo! Danes imamo že v vsakem mestu kopališče ali pa teče skozenj reka. Silno se ji mudi, a vendar je prijetna za kopanje.

Iz šolskega pouka nam je še ostalo v spominu, da se človeško telo ne raztopi v vodi kakor na primer sladkor, niti se ne razleze kakor barve, ki se na dnu spet sesedajo. Ali — čudno, ko se zaženemo v vodo, nam je, kakor bi se bilo nekaj v nas raztopilo in ostalo v vodi. Zdi se nam, da smo postali lažji. Neprijetnih misli, otožnosti in skrbi se rešimo, kakor hitro smo se vrgli v vodo v objem. Štrbunk! — in že smo dobre volje.

Postaviš se na skakalno desko. Za trenotek te objame tesnoba. Ali je le strah pred vodo? Tedajci pa se zaženeš... in padaš, padaš, okoli tebe je polno isker, isker vode, svetli bliski ti švigajo mimo priprtih vek, in že si pod vodo. Malo se pretegneš in premišljuješ, ali bi ostal še pod površino ali bi še zadrževal sapo? Veselo se smeješ, prhaš in prostega in lahkega se čutiš. Vse, kar te je

Malo pomežikneš — in v tem široko odpreš oči pa se radovedno ozreš na okoli. Okrog in okrog tebe je svetlozelen prosojen mrak, ki je pa vendar poln čudovite svetlobe, polmrak, ki na suhem ni mogoč in ga poznajo samo ribe in alge. Medtem se te je polastila majhna slabost, pljuča potrebujejo zraka, počasi, zelo počasi te obide groza, ki se naglo veča, nezavedno, nagonsko zamahneš z udi — in že si pomolil glavo iz vode. prej težilo in mučilo, je minilo, osta-

lo je na dnu ali je pa odplavalo — pusti, naj plava, kamor hoče!

Koliko časa si bil pod vodo? Morda tri sekunde!

Da, tri sekunde, a teh bi ne dal za tri dolge, s skrbmi in nadlogami obremenjene pasje dni! In da so prišli zdaj pasji dnevi, ne samo v praksi, ampak tudi v naravi, o tem smo že govorili, kajne da? Oprostite, tako vroče in soparno je... Kaj sem hotel še pripomniti: — da — kaj sploh še delamo na suhem? Pojdimo v vodo!

Kdo ima največ koristi od delovanja Mestne hranilnice ljubljanske?

Najkrajši odgovor na to vprašanje bi se glasil:

Vsi.

Saj res v Ljubljani ni mogoče najti nikogar, ki bi ne imel neposredne ali pa posredne koristi od delovanja hranilnice. Predvsem moramo navesti, kaj se je vse doseglo s pomočjo hranilničnih posojil v Ljubljani.

V Ljubljani sami ima hranilnica blizu 1800 posojil. Od teh je bila večina izdana za postavitev novih hiš. Da ta trditev ni pretirana, je bilo videti iz zemljevida Ljubljane, kjer so bele igle predstavljale hiše, na katere je dala Mestna hranilnica ljubljanska posojila. Tam se je vrdele, da so te hiše zlasti v novejših delih mesta, kakor v Šiški, Mostah, Rožni dolini in na Viču. Zato lahko mirno rečemo:

Brez delovanja in posojil Mestne hranilnice ljubljanske bi bilo vsako stavbno gibanje v Ljubljani nemogoče. Tega se morajo zavedati vsi, da torej v Ljubljani ne bo novih hiš, dokler se ne bodo vrnile v hranilnico vloge. Saj je hranilnica izplačala vlagateljem za 170 milijonov dinarjev vlog več kakor jih je pa v istem času od njih prejela. S temi 170 milijoni bi se lahko postavilo najmanj 1500 hiš v Ljubljani in na kmetih. Za 1500 hiš je Dravska banovina siromašnejša samo zaradi dviganja vlog pri Mestni hranilnici ljubljanski, ki ima do danes blizu

400 milijonov vlog. Koliko pa znašajo dvigi pri drugih hranilnicah!

Koliko desetisočev ljudi bi bilo dobilo zaposlitev pri teh tisočih stavbah, kako bi se bila razmahnila naša obrt, industrija, trgovina, kmetijstvo! Vsi se moramo zavedati, da pri nas ne bo bolje, dokler denar ne najde poti nazaj v denarne zavode, kamor spada.

Mestna hranilnica ljubljanska pa nudi veliko ugodnost tudi ljubljanskim davkoplačevalcem, ki se tega niti ne zavedajo. Predvsem plačuje Mestna občina ljubljanska hranilnici za svoja posojila veliko nižje obresti, kakor bi jih morala plačevati drugim denarnim zavodom, in prihrani tako na obrestih občini vsaj po 2 milijona dinarjev na leto. Ako bi ne bilo teh cenениh posojil Mestne hranilnice ljubljanske, bi morali ta znesek plačati davkoplačevalci.

Druga ugodnost za občino je v tem, da odvaja hranilnica Mestni občini ljubljanski petino svojega letnega čistega dobička za občeokoristne, dobrodelne in kulturne namene. Ko dosežejo rezerve 10 % vseh vlog, pa se bod oodvajale za te namene tri četrtine čistega dobička. Letos bo Mestna občina prvič prejela od hranilnice tak, četudi prvič le nizek znesek. Tako bo imela občina vsako leto večje koristi od tega, da jamči za vse obveznosti hranilnice.

Korist od delovanja hranilnice imajo nadalje tudi zunanji kraji, odkoder je več ko polovica vseh dolžnikov Mestne hranilnice ljubljanske.

Da se zopet vrača zaupanje v hranilnico, se vidi najbolje po novih vlogah, ki so bile vložene po 1. januarju 1933. in znašajo zdaj že 23 milijonov dinarjev. Te nove vloge se obrestujejo po 4 do 5 % in so vedno na razpolago. Želeti bi bilo, da dobe ti novi vlagatelji čimveč posnemalcev — v korist napredka Ljubljane, Dravske banovine in vse države.

Po Cutexovi metodi se neguje kožica na nohtih, ne da bi jo bilo treba rezati.

Uporabljajte odstranjevalec kožice Cutex, ki hkrati čisti nohte, da oživite omrtvičeno kožico in preprečite neprijetno rast korenin.

Vzemite tisto barvo laka, ki jo imate najraje, denite malo beloga prahu za nohte na konce nohtov, in v petih minutah je manikiranje pri kraju.

CUTEX

Generalni zastopnik: M. NEUMANN,
parfumerija na veliko,
Zagreb, Boškovičeva ulica 44.

Razno o knjigah

Koliko knjig je že izšlo, kar so izumili tiskanje? O tem so že dosti premišljali in pisali. Zlasti Iovinski, Otlet in drugi pisatelji so izkušali napisati kolikor mogoče zanesljive statistike. Take statistike pa so zlasti za starejše čase zelo dvoumne. Pred sto leti so še mislili, da je bilo tiskanih med letoma 1436. in 1500. kakšnih 13.000 knjig, dandanes pa je dognano, da jih je bilo nad 30.000. Od leta 1500. dalje začenja knjižna produkcija naraščati, čeprav v začetku ne preveč hitro. Že do leta 1600. je naraslo število tiskanih knjig na 272.000. Še večji je bil napredek v naslednjem stoletju, saj je bilo prirastka malone milijon knjig. Leta 1800. je nanese skupna knjižna produkcija že na več ko 2.200.000 knjig. Z moderniziranjem tiskarske obrti je seveda poraslo tudi število knjig. Leta 1900. so poznali že okoli devet milijonov raznih knjig, in to število se je do letošnjega leta najbrže že skoraj podvojilo. Saj tiska samo Nemčija vsako leto poprečno 20 do 30.000 raznih knjig. Če bi ubogali znanega ljubitelja knjig Masela in prebrali vsak dan po eno knjigo, bi morali živeti 30.000 let, da bi prebrali vsa dela, ki so izšla od dne, ko je Gutenberg izumil tiskanje s premičnimi črkami, pa do začetka svetovne vojne.

*

Če bi kdo tudi imel denar, da bi si kupil vse knjige, ki izidejo vsako leto na svetu, bi imel vendar premalo časa, da bi vse knjige tudi le prelistal. Dandanes se nam zdi kakor pravljica, če beremo, da je imel kalif Al Hakem II., ki je gospodoval okoli leta 950. v Južni Španiji, v Cordovi knjižnico, ki je štela 600.000 zvezkov — takrat so bile knjige še vse z roko pisane — in da je poleg svojega vladarskega dela vse te knjige prebral. In se čudimo še temu, da je znani pustolovec in pisatelj polkovnik Lawrence, ki je nedavno umrl, prebral in preštudiral vseh 50.000 knjig, kar jih je bilo na vseučilišču v Oxfordu. Angleški stotnik Dare poroča, da je v šestih letih, ko ji bil knjižničar, prebral okoli 5000 knjig. Seveda tudi hkratu priznava, da je mogel večje število knjig le površno pregledati. Za človeka, ki hoče kakšno knjigo temeljito prebrati, je en dan premalo, da bi res dobro spoznal njeno vsebino. Zato tudi utegne biti račun nekega angleškega lista, po katerem bi človek lahko prebral v treh letih 1000 knjig, le nekoliko previsok.

*

Ali ste že razmišljali o tem – — če pravilno negujete Vaše zobe?

Vi veste: zobje morajo zdržati celo življenje; njih ne morete nadomestiti! Dan na dan jih je treba čistiti — dan na dan celo življenje. Kolika zahteva! Ali se torej ne mora storiti vse, da bo čiščenje zob čim prizanesljivejše?

3 PREDNOSTI

jamčijo za Sargov Kalodont:

1. blaga pena specialnega ustnega mila temeljito čisti zobe tudi tam, kamor ne doseže ščetka.
2. izredno fina sestavina prizanesljivo čisti zobno sklenino.
3. sulforicin-oleat Dra Bräunliche odpravi polagoma nevarni zobni kamen in prepreči, da se ne naredi drug.

ZATO VZEMI

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

Že nekaj let imajo veliki ameriški magacini navado, da napišejo zraven svojih novel število minut, ki je potrebno, da človek posamezno novelo prebere. Bralec ta čas kontrolira in je vesel, če se mu posreči «pobiti rekord». Vse rekorde pri branju knjig pa je «pobil» pisatelj Jack London — njegova romana «Mala gospa velikega doma» in «Joe med pirati» sta izšla v naši založbi — ki je samo z očmi preletel vsako povest in lahko v nekaj minutah povedal precej natanko njeno vsebino. Poprečno preberejo izurjeni bralci v Ameriki 13.000 besed na uro, najspretnjši pa do 18.000.

*

Le malo je ljudi, ki bi mogli o sebi reči, da knjige nanje ne vplivajo. V splošnem ljubezen do knjige ne poseže preveč globoko v življenjsko veselje lastnika, drugače pa je pri patoloških ljubiteljih knjig, ki jih je več, kakor bi si morda mislili. Najstarejša žrtev knjige, o kateri poroča zgodovina, je bil grški mislec Eratosten. Ko je v starosti izgubil vid, ga je najbolj bolelo to, da ne more več brati svojih ljubljenih knjig. Zato se je zaprl med svoje knjige in toliko časa ni nič jedel, da je od lakote umrl.

*

Tudi bolečina zaradi izgube knjižnice je pognala že marsikaterega učenjaka in zbiralca v smrt. To se je zgodilo na primer Američanu Bryanu, ki je podaril knjižnici pariškega Arsenala okoli 500 krasnih odtiskov francoskih roman-tikov. Nekega dne se je prijavil pri ravnatelju knjižnice bomo oblečen stariček. Ko so ga spustili k njemu, je povedal, da je Mr. Bryan, in je prosil, da bi smel še enkrat videti svoje knjige. Ko so ga odvedli k omaram, je začel jemati s polic knjigo za knjigo. Božal je lepe ovitke in hlastno prelistaval zvezek za zvezkom. Potem je brez besed odšel. Dva dni nato se je izvedelo, da si je vzel življenje. Dva strastna zbiralca knjig Scaliger in Janni sta vzkliknila skoraj oba enako:

«Kdor proda svoje knjige, bo naenkrat občutil vse muke zemeljskega življenja!»

*

Anatomski atlas, ki ga imajo na dunajski Državni obrtni šoli in ki je 190 centimetrov visok in 90 centimetrov širok, utegne biti najpečja knjiga na svetu. Najmanjše knjige so tiskali leta 1897. v Padovi. Visoke so en centimeter, široke pa 6 milimetrov in imajo po 208 strani.

Najbolj razširjena knjiga sveta je še zmeraj Sveto pismo, ki je izšlo v 630 jezikih in v nakladi nad pol milijarde izvodov.

Najdragocenejša knjiga na svetu je še zmeraj Gutenbergova prva biblija. Pred nekaj leti so prodali eno izmed njih za okoli 25 milijonov dinarjev.

Najnenavadnejša knjiga na svetu pa utegne biti sveta knjiga Zaratustre, ki je bila napisana na 12.000 volovskih kož. Vseučiliška knjižnica v Kopenhagenu ima nekaj njenih dragocenih ostankov.

DA BOSTE ZADOVOLJNI

s pleskarskim delom, oddajte pleskarska dela tvrdki

FRANC REBERNIK

LJUBLJANA, Komenskega ulica 22

Vsa pleskarska in ličarska dela izvrši odlično in strokovnjaško s prvovrstnim materialom za nizko ceno.

TELEFON 31-77

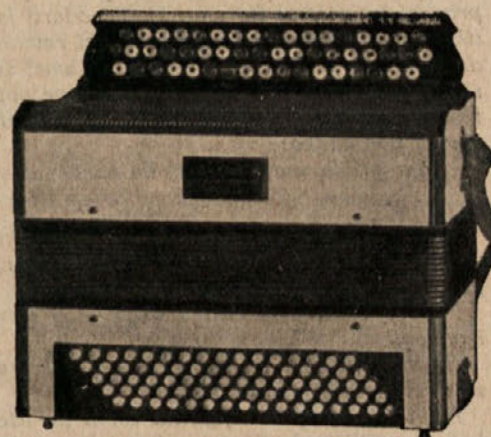
Veselje in umetniški užitek Vam dá samo Kuclerjeva harmonika

Izdelujem domače slovenske in nemške kromatične in klavirske harmonike. Vsak strokovnjak Vam bo rad potrdil, da se moje harmonike lahko kosajo z vsakim drugim inozemskim izdelkom.

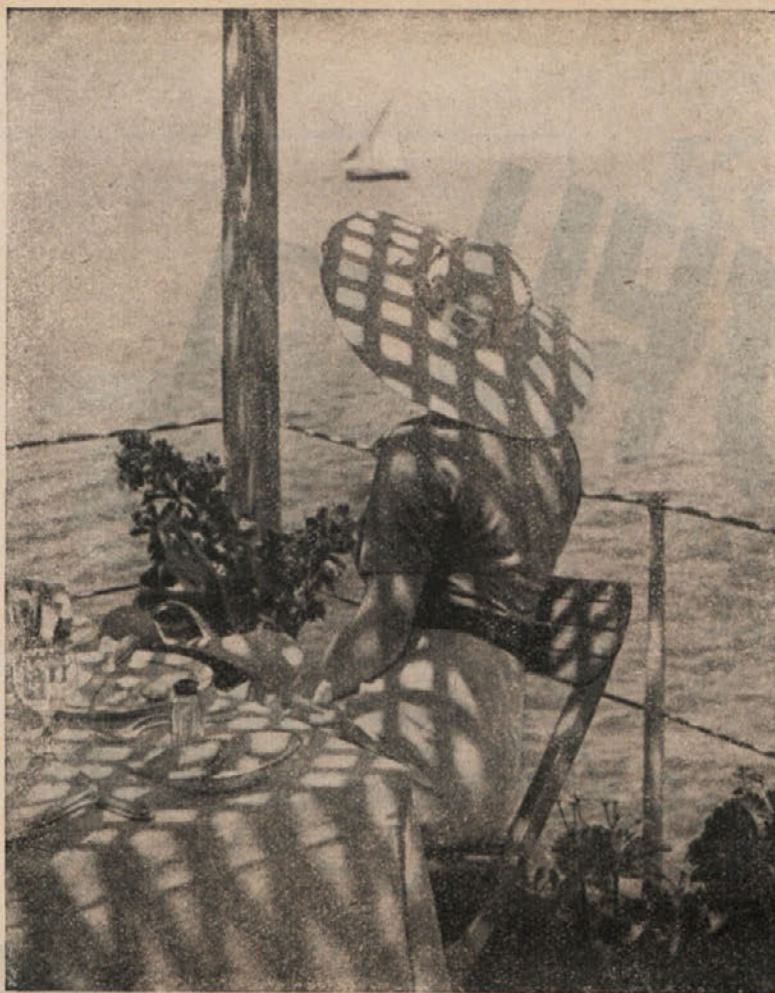
Sprejemam jih tudi v popravilo in uglašujem po nizki ceni. Manjša popravila se izvrše takoj. Proti primernemu plačilu zamenjam nove harmonike za druge vrste harmonik. Na razpolago so tudi sestavni deli in vse potrebščine za harmonike (tudi glasovi) po prav ugodnih cenah.

FRANC KUCLER

izdelovalec harmonik
postaja DRENOV GRİČ
pošta VRHNIKA, Jugoslavija

Ljudje imajo radi spremembo,

ker jim ona nudi razvedrilo. Iz mest gremo na deželo, iz gorskih krajev na morje in obratno, in povsod je potrebno oblačilo, ki je trajno pri pranju, solčni svetlobi in pri nošenju. Posebno poleti na počitnicah se obleka često pere in sploh bolj troši. Kupujte torej le z Indanthren barvami barvane tkanine, ker so nenadkriljivo trajne pri pranju, na solcu in pri nošenju.

Indanthren

Zahtevajte pri kupovanju vedno zaščitno znamko

Rešitev ugank iz šeste številke.

Steber: Dr. Ivan Tavčar.

Izločilnica: Lastna hvala — cena mala.

Črkovnica: Začni pri zadnji črki v zadnji vrsti in čitaj navzgor SOLZ, potem v drugi vrsti od zgoraj navzdol ESON, spet v tretji vrsti od zadaj od spodaj navzgor AJEM itd., pa dobiš: Solze so najemnina zlatih gradov.

Skrivalnica: Vzemi vse prve in druge črke, pa dobiš: Sedlo ni za kravo.

Statistika: Seštej številke obeh števil (pri prvi bolezni $1+2=3$, $1+4=5$; pri drugi: $2+1=3$, $1+4=5$ itd. in vzemi potem tiste črke v boleznih, ki ustrezajo novodobljenim številkam, pa boš bral: Zdravje je pol življenja.

Posetnica: Narodni poslanec.

Dopolnilnica: Velika ptica potrebuje veliko gnezdo.

Stopnice: Maribor - smaragd - domačin - diamant - Soliman - Alabama.

krstno ime; 4. kraj v Bosni; 5. moško krstno ime; 6. uradnik pri sodišču; 7. svetla žuželka; 8. zver; 9. španska pokrajina; 10. drevesni izcedek; 11. potica; 12. srbska beseda za svinec; 13. slovenska dežela.

Vse prve in četrte črke od zgoraj navzdol dajo pregovor.

POSETNIKA.

(8 točk.)

In. Teznik

Lava pri Celju

Tega moža se marsikdo boji. Kaj je po poklicu?

SKRITO IME.

(9 točk.)

rog, Knin, Avar, rop, Kodanj, delo, Miran, grob, Irma, obla, Job, Olga.

Izpremeni v vsaki besedi lego črk in pridaš po eno novo, da dobiš nove besede. Novo vstavljene črke dajo po vrsti ime in priimek slovenskega slikarja iz srede preteklega stoletja.

MAGIČEN LIK.

(6 točk.)

A A A A A 1. letenje

A E E K L 2. del pohištva

L M O O O 3. svetopisemska oseba

O P R R R 4. muza

R T T T Z 5. igra s kvartami

Besede se berejo enako v navpičnih in vodoravnih vrstah.

DOPOLNILNICA.

(7 točk.)

...estvo, .o.a. orij, plan...c, s... enik, zg..., s... nik, .r. nik, darov....

Namestu pik vstavi prave črke, da dobiš same samostalnike. Nove črke ti dajo pregovor.

ŠIFRA.

(8 točk.)

Ž. I. Š.

RUDNIK-ZELENIKA

Kaj je gospod, ki se za to šifro skriva?

PIRAMIDA.

(6 točk.)

A

A A

A A A

A A A A

A A D D D

D D D R R R

R R U V V V V

Iz črk sestavi besede, in sicer: 1. samoglasnik, 2. pritrditev, 3. žensko ime (tudi turška beseda za otok), 4. past, 5. reka v Jugoslaviji, 6. reka v Jugoslaviji, 7. mesto na Hrvaškem. V vsaki besedi so vse črke prejšnje besede in ena nova.

VAŽNO VPRAŠANJE.

(6 točk.)

Ž I S I L A

Ė P O R A V

R A N L A N

O Č N I N O

Uganke

ZLOGOVNICA.

(10 točk.)

Iz zlogov: a, a, ca, ca, ca, ca, ca, ča, do, e, ga, go, gon, ja, ko, kres, la, lec, li, lo, na, ni, ni, ni, ni, o, po, po, po, ra, res, ro, ro, si, smo, ta, tan, va, ve, vo, ze

sestavi 13 besed naslednjega pomena: 1. sodišče; 2. lepa čednost; 3. žensko

NAVISKO

V VSEH PANOGAH TISKA IN
REPRODUKCIJSKE
TEHNIKE JE

DELNIŠKA
TISKARNA D. D.
V LJUBLJANI
MIKLOŠIČEVA C. 16

Album

ZA FOTOGRAFIJE IN RAZGLEDNICE
PO OBLIKI, PO LIČNOSTI IN PO CENI BREZ KONKURENCE
IZDELUJE IN RAZPOŠILJA

KNJIGOVEZNICA
DELNIŠKE TISKARNE D. D.
V LJUBLJANI
MIKLOŠIČEVA 16

Koledarji vseh vrst

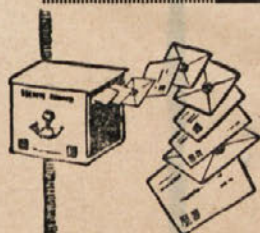
žepni
vezani v platno ali usnje,
krasna izdelava,

namizni
v raznih oblikah in kvali-
tetah,

stenski
v bogati izbiri z raznimi sli-
kami in z izboklim tiskom,

tedenski
koledarski bloki
v vseh velikostih,

dnevni
koledarski bloki
za pisarne v vseh velikostih
se izdelujejo v

K Da bo mogla ustreči vsem
zahtevam svojih odjemnikov, je

UVERTA

KONFEKCIJSKA TVORNICA, DRUŽBA Z O. Z.
V LJUBLJANI

modernizirala tovarniške napra-
ve in povečala svoj obrat v
na novo preurejenem poslopiju

na Tyrševi cesti št. 67

nasproti mitnice.

Številka telefona 28-07

LITOGRAFIJI
ČEMAŽAR JOSIP
LJUBLJANA, Igriška ul. 6
(poleg dramskega gledališča)

Tako koristijo „Jutrovi“ mali oglasi svojim čitateljem

Taki so uspehi MALIH OGLASOV

Trgovino

s špecerijskim, galanterijskim in manufakturnim blagom, v bližini Kranja oddam v najem. Prevzeti je vso zalogo v vrednosti približno 25.000 Din; najemnina niaka. Vprašanja na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Trgovina Kranja«. 44756-17

Prejel sem več ponudb in sem prav zadovoljen! V drugih listih nisem priobčil.

Kranj, 14. XI. 1930.

Fr. M.

Trgovino

mešanega blaga, dobro vpeljeno, z inventarjem, blizu tarne cerkve oddam v najem s 1. marcem t. l. Interesenti naj se obrnejo na ogl. odd. »Jutra« pod »Dobro vpeljana trgovina«. 3685-17

Na cenjeni dopis z dne 31. I. t. l. Vam vljudno sporočam, da sem priobčil moj oglas samo v Vašem listu pod številko 3685 ter da sem z uspehom popolnoma zadovoljen.

Sv. Jurij ob Tab., 1. II. 1931.

L. Kl.

Strojnika

za lokomobil Wolf, v bližini Ljubljane, iščemo za takoj. Ponudbe z navedbo plače na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Trezen strojnik«. 45314-1

... da se je na oglas prijavilo mnogo interesentov ter smo z oglasom popolnoma zadovoljni. Oglas nismo postavili v noben drug časopis, ker imamo izkustva, da za tozadevne oglase popolnoma zadostuje oglas v »Jutru«. Priporočamo se ...

Grosuplje, 12. XI. 1930. T. M.

Hišo ali vilo

dvostanovanjsko, z vratom kupim v oddaljenosti do 20 minut iz mesta. Ponudbe z natančnim opisom, letnico gradnje in ceno na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Doma«. 4776-20

Z dobljenimi ponudbami sem (po številu in vsebini) prav zadovoljen. V drugih listih nisem oglašal.

Dolnji Kraljevac, 19. XI. 1930.

PREGLEJTE VSE KOTE V HIŠI

gotovo imate predmete, ki jih ne rabite več. »Jutrovi« mali oglasi jih bodo vnovčili

„JUTROVI“ MALI OGLASI

Vam preskrbijo vse. Priobčite svoje želje, prejeli boste ugodne ponudbe

Naročnina je:

12 številčk revije »Priatelj«	Din 62.—
Naročniki zbirke jo dobe za polovično ceno	Din 32.—
10 mehko vezanih leposlovnih knjig (III. zbirka, 1000 strani)	„ 100.—
10 mehko vezanih rodbinskih knjig (IV. zbirka, 1000 strani)	„ 67.—
20 knjig in 12 številčk »Priatelja«	Din 199.—

Ce se plačuje v obrokih, je mesečna naročnina	Din 18.—
Za vezavo v platno po dva dela skupaj se doplača za vsako zbirko	„ 60.—
Posamezna mehko vezana knjiga (100 strani)	„ 30.—
Posamezna v platno vezana knjiga (200 strani)	„ 60.—

Rokopisi se ne vračajo.

Odgovoren za izdajateljstvo, uredništvo in upravnništvo Emil Podkrajskec, tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani, predstavnik Miroslav Ambrožič, oba v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo sta v Ljubljani, Dalmatinova ul. 10/I. Telefon 24-87.

**Vedno
i m a m**

**v spominu odličen okus
dr. Pirčeve sladne kave**

**Dr. Pirčeva sladna kava
je redilna in krepilna
hrana. Priporočam jo
tudi Vam. Družine,
kupujte samo domač
izdelek, in to je izborna**

**Dr. PIRČEVA
sladna kava**

Zares lepotilna krema –

— nova Elida Ideal-krema.
Ona ne naredi nove kože v treh
dneh. Naredi pa, — ako se red-
no uporablja — da ste videti ne-
govani, kakor je treba in da imate
popolno lepo polt. Ker ima v sebi
„hamamelis virginica“, dodatek,
ki zelo ugodno vpliva na kožo,
kar je potrdila znanost, je po-
stala idealen lepotilni pomoček.

Elida Ideal-krema odpravi maj-
hne poškodbe na polti, nečistoto
in velike kožne znojnice. Ona
se vleze takoj v kožo, ne lepi
in ne omasti, je idealna pod-
laga za puder — varuje pred pra-
hom, vetrom in slabim vremenom!

N O V A

ELIDA IDEAL KREMA

